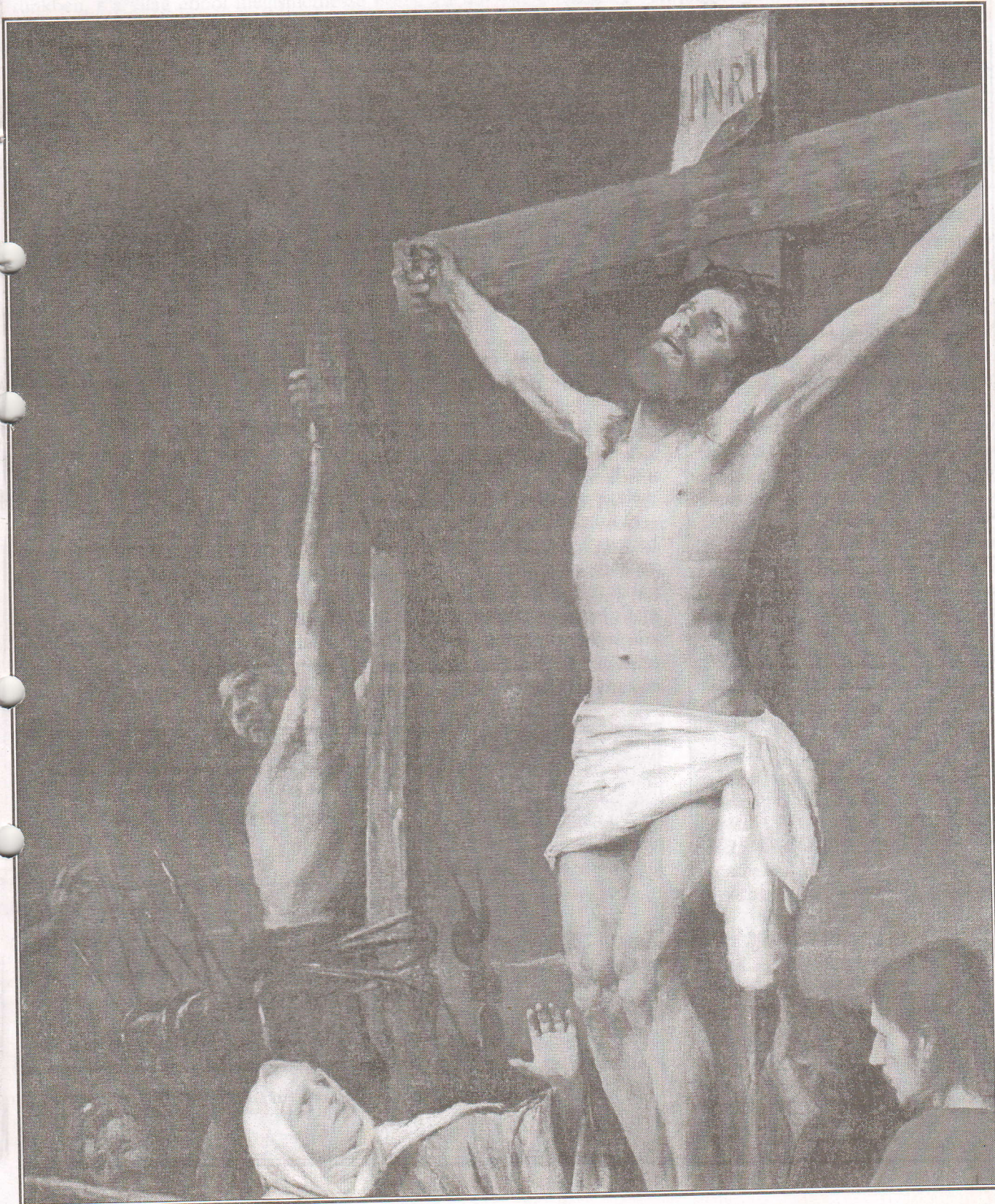

Új Hajtás

A KÁRPÁTALJAI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ LAPJA

2001. VI. évfolyam, 1.szám

A TARTALOMBÓL:

Kárpátalja nagybőjtje . . .	2-3. old.
Árvízi írások	4-5. old.
Árvízi jelentés	6. old.
A Szent Márton Karitás programja	6. old.
Imaoldal	7. old.
Lelki adoptálás	8. old.
Interjú Matl Péterrel . .	9-11. old.
Ungvár római katolikus templomai és kápolnái . . .	12-13. old.
A külső adósság törlesztése és a szegénység elleni harc	14-15. old.
Hírek	16-17. old.
Főleg Rebeka (3.r.) . .	18-19. old.
Jónás	20. old.
VIII. Nagyszőlősi Ökumenikus Ifjúsági Találkozó	21. old.
Könyvek házasságról, szerelemről	22-23. old.
Játszani jó	24-26. old.
Bibliai vetélkedő	26. old.
Rembrandt – a „festők fejedelme”	27-28. old.

Új Hajtás

A Kárpátaljai Római Katolikus Egyház lapja

Szerkesztőbizottság:

Majnek Antal (elnök), Megyesi László (főszerkesztő), Németh Imre ofm., Pápai Zsuzsanna, Popovicsné Palójtay Márta, Riskó Marianna (szerkesztők).

Tördelőszerkesztő:

Popovics Pál

Olvasószerkesztő:

Barkáts Alice

A szerkesztőség címe:

89600, Munkács, Munkácsy M. u. 19.

Engedélyszám:

3r 199

Készült:

a Grafika nyomdájában,
Ungváron

Kárpátalja nagybőjtje – 2001

A te arcodat keresem, Uram, ne rejsd el előlem arcodat!

A szent negyven napban a szenvedő Jézusra tekintünk, aki értünk adta életét, meghalt, de feltámadt. Arra törekszünk, hogy legyünk készek Vele egyesülten meghalni önző, régi, bűnös énünknek, s Vele éljük a szeretet feltámadott életét.

Sajnálattal és megdöbbenéssel tapasztaltuk az újabb kárpátaljai és magyarországi árvizet. Sok család egyik percről a másikra hajléktalanná, szegénnyé vált. Volt, akitől a földi életet is elvette az áradat. Újabb intő jelet kaptunk, hogy rádöbbenjünk, milyen aprók és tehetetlenek vagyunk Isten nélkül. Első nagybőjti vasárnapi evangéliumunkban az Úr Jézus hármaskísértéséről hallottunk. Nagyon ravasz kísértések voltak ezek, de Jézus legyőzte őket: újra bebizonyosodott, hogy a benne lakozó Szentlélek okosabb és erősebb a Gonosz léleknél!

Minket is megpróbál a Gonosz; Isten alkalmanként megengedi. Tudnunk kell azonban, hogy a tragédiákat, a csapásokat Isten nem akarja: a bűneink következménye a büntetés. Ha mérget bocsátanak a kútba, mind megmérgeződik, aki utána iszik belőle. Ha mérget sugároznak a levegőbe, mind fertőzött lesz, aki belélegzi. Ha kivágják az összes fenyőfát a hegyekben, minden évben egyre nagyobb árvíz fenyeget bennünket. Valószínűleg az Isten ezzel a kemény megpróbáltatással azt is akarja, hogy gondoljunk végig önző gondolkodásunkat, életstílusunkat, és fogalmazzunk meg magunknak bizonyos lépéseket a megtérés útján, amelyek segítségével előrehaladunk Isten és a felebarát szeretetében!

A harmadik évezred küszöbén Szentatyánk apostoli levelében több dolgot lelkére köt a katolikusoknak. Ebből kettőt emelnék ki a nagybőjtre, melyek ezt az előrehaladást szolgálhatják:

a) Közösségeink legyenek mindenekelőtt az imának – s nemcsak a kérő, hanem a dicsőítő imának is – iskolái. Érdemes ehhez elimádkozni a 28. zsolttal: „Isten gyermekei, adjátok meg az Úrnak a dicsőítést és a magasztalást! ...Az Úr szava zúg a vizek árján, a főséges Isten mennydörög, az Úr lebeg a vizek fölött. ...Az Úr trónja ott áll a vízözön fölött, királyi trónján örökké ülni fog. ...Az Úr szava hatalmas, az Úr szava főséges!” Ne feledkezzünk meg az imádságban a jó elhatározásokról. Közbenjáró imádságaitokat kérem azokért az emberekért, családokért, szenvedőkért, akik

II. János Pál pápa részvétnyilvánítása a kárpátaljai árvíz miatt

II. János Pál pápa levelet küldött Leonyid Kucsma elnöknek, amelyben együttérzését fejezte ki a kárpátaljai árvíz miatt. „Őszinte részvételem fejezem ki e súlyos természeti csapás miatt, amely fájdalommal és aggodalommal töltötte el lelkemet. Vigasztalást kérek az Úrtól a sérültek és a szerencsétlenség következményei miatt szenvedők számára, s sajátos lelki közösség jeléül külön apostoli áldásomat küldöm mindnyájuk számára.”

nek ekkora keresztet kell hordozniuk, hogy ne veszítsék el a reményt, hanem támogatásokkal együtt merjenek belefogni az újrakezdésbe. Istennél minden Benne bízó gyermekének kérése meghallgatásra talál. A jó imádkozó viszont meghallja Isten szavát is, amely sok jó cselekedetre indítja és teszi most képessé.

b) Közösségeink legyenek a szeretet jó iskolái: törekedjünk arra, hogy egyek legyünk, amint egy az Atya a Fiúval a Szentlélekben, így Jézus megjelenhessen körünkben, s a világ ebből megismerhesse Istent. Pachomiusz neve jelentős az egyház történelmében. Ő fogalmazta meg az első szerzetesi szabályzatot (+246). Különös módon tért meg. Egyiptomi pogány ember volt. Olyan korban élt, amikor a katonákat erőszakkal fogdosták össze. Őt is „elcsípték”. Fegyveres őrizet mellett valamiféle fogolytáborban várta társaival együtt helyzete alakulását. A bánásmód durva és szívtelen volt.

Hőség kínozza őket és nem volt mit enniük. Ekkor jószívű, jámbor emberek keresték fel a tábort, s ellátták őket étellel és vigasztalással. Pachomiusz úgy érezte, hogy valami különös melegség sugárzik belőlük. Mintha Istent hozták volna a táborba. Azután megtudta, hogy ezek a keresztények. ...Még azon az éjszakán megfogadta, hogy keresztény lesz.

Valószínűleg tehát mi is a felebaráti szeretetet – konkrét tettekben. Egymás önzetlen segítségére nagyon nagy szükség van. Segítenünk kell, mert vannak, akik rajtunk keresztül kaphatják meg a reményt adó szeretet jeleit. Soha ne várjuk, hogy a másik kezdeményezzen, nekünk kell elindulni feléje. Szent Pál ma is, nekünk is mondja: „Fáradjatok minél többet az Úr ügyéért szüntelen, hiszen tudjátok, hogy fáradozástok az Úrban nem hiábavaló.” (IKor 15,58)

Majnek Antal püspök

Nagyböjt egyik evangéliumi szakaszában Keresztelő Szent János tanítványai kérdőre vonják Jézust tanítványai böjtölési módja miatt. Nem nehéz kitalálnunk, hogy miért tették ezt. Izrael népe aggályos pontossággal tartotta meg a mózesi törvényekben előírt böjtölést. A böjt számukra a fájdalom jele volt, amit főleg nagy megpróbáltatások idején végeztek, hogy kiveszék Isten irgalmát.

Isten Izajás próféta könyvében mutatja meg, hogy milyen böjt tetszik neki: „Törd meg az éhezőknek a kenyeredet, és a hajléktalan szegényt fogadd be házádba... Akkor majd felragyog világosságod, mint a hajnal, s a rajtad ejtett seb gyorsan beheged.” Isten ezzel elutasította a szigorú böjtölést és a fekvőhelyek hamuval való megbintését, amelyet azért tettek a zsidók, hogy mindenki lássa böjtölésüket – de embertársaikat továbbra is gyötörték.

A nagyböjt nekünk, az Újszövetségben élő embereknek más jelentést hordoz. Ez az időszak a bűnbánat tartása által a legnagyobb misztériumra, Jézus kínszenvedésére, halálára és feltámadására készít fel bennünket. Az egyházatyák szerint a bűnbánattartás a böjtben, az imádságban és az alamizsnában nyilvánul meg a legtökéletesebben.

A böjtölés az egyik legjobb mód Isten megengesztelésére bűneinkért. De nem szabad elfelejtkeznünk böjtölésünk céljáról sem. A rossz cél – pl. ha csak azért böjtölök, hogy mindenki lássa böjtölésemet – megrontja cselekvésemet, még akkor is, ha an-

nak tárgya jó: Ennek az önként vállalt önmegtartóztatásnak több fajtája is van. A legalapvetőbb az étellektől, legfőképpen pedig a húsételektől való önkéntes és Isten iránti szeretetből való önmegtartóztatás.

De ez nem elég, pontosabban, csak ez nem elég, mert böjtölésünknek meg kell nyilvánulniuk szavainkban, tetteinkben. Amikor önmegtartóztatásból a másiktól nem mondok rosszat, lemondok valamiről a másik javára, nem mondom ki mindig a véleményemet, nem akarom bizonyítani az igazamat még akkor sem, ha tudom, hogy igazam van. Az ilyen fajta böjt megtanít bennünket arra, hogy tudjunk uralkodni ösztöneinken, mindennapi rossz cselekedeteinken, és felszabadítja szívünket, alázatossá és a szegényekhez hasonlóvá tesz bennünket, egyúttal meghozza a gyógyulás gyümölcseit is.

Nagy Szent Leó pápa azt mondja: haszontalanul vonjuk meg a testünket a táplálékot, ha a lélek nem távolodik el a bűntől. Tehát ha nem akarom böjtöléssel együtt felszámolni bűneimet, én-központúságot, sőt megtaposom a testvéri szeretet alapvető törvényeit, akkor ez nem kedves Isten előtt, aki mindössze annyit vár tőlünk, hogy Őt alázatos, tiszta és őszinte szívvel szolgáljuk.

Nem véletlen az sem, hogy a böjtölés ideje a péntek. Ezen a napon mutatta be Legfőbb Főpapunk a legszentebb áldozatot a kereszten. Ugyanakkor a pénteki napban az Egyház egysége mutatkozik meg.

A böjtöléstől elválaszthatatlan az

imádság. Ahhoz, hogy jól és Istennek tetszően tudjuk megélni böjtölésünket, egy mély, bensőséges kapcsolatra van szükségünk Istennel.

Medugorjei, fatimai jelenései alkalmával Mária arra hívja fel a figyelmünket, hogy sokat imádkozzunk és böjtöljünk, mert ezekkel nagy katasztrófákat és háborúkat lehet megállítani és megakadályozni. És itt nem csak a körülöttünk lévő világ háborúira kell gondolnunk, hanem benső világunk, hitünk háborúira is.

A keresztény böjt a hit és remény jele is. Jézus azt mondja, hogy nem gyászolhat a násznép, amíg vele a vőlegény. Ezzel Jézus azt akarja mondani, hogy Ő a vőlegény és az apostolok a násznép, és ameddig Ő velük van, addig nem böjtölhetnek. De tudjuk, a halál hamar elragadta a vőlegényt, Ő viszont láthatatlanul barátai között maradt az Egyházban, a szentségeken, és egy napon láthatóan és dicsőségesen vissza fog térni, hogy megítéljen minket, és alkalmasnak találva megízleljük Isten örömét és az Úr húsvétjának örömét.

Kedves Testvérek!

Főlöszlegesen túl sokat beszélünk a böjtről, ahhoz, hogy megértsük, meg kell tapasztalnunk, de fontos, hogy ezt imával együtt tegyük.

Ebben legyen segítségünkre maga Jézus, aki megtanított minket arra, hogy hogyan, milyen tiszta szándékkal kell gyakorolni az önmegtartóztatást, elkerülve a hivalkodás és dicsőséghajszolás formáit.

László kispap

Volt egyszer egy özönvíz... És még egyszer...

Az ideai árvíz még súlyosabb volt, mint a két évvel ezelőtti. Azt saját szememmel nem láttam, ezt viszont élesben tapasztaltam meg. A falvakra, városokra zúduló óriási víztömeg látványa megdöbbentett, és kérdések garadát vetette fel bennem. Miért van ez? És miért újra itt? Ki ezért a felelős? Mit akar ezzel üzeni nekünk az Isten?

Már nem is tudom, melyik volt az a pillanat, amikor az egészet egyszerre valami más fényben láttam meg. Talán az, amikor mindezen dolgok mellett megláttam az egymás felé kinyúló kezeket, a segíteni akarás neutroncsillagszerű felragyogását. Amikor az emberek idejüket és energiájukat nem kímélve kezdtek segíteni a károsultakon – egymáson. Amikor a karitászok gépezete működésbe lendült, hogy minél hatékonyabb segítséget tudjanak nyújtani.

Mint az Egyházmegyei Karitás munkatársa, belülről láttam a történéseket. A munkatársak sokszor éjszakákba menően dolgoztak, szervezték és fogadták a szállít-

mányokat, élelmiszerekkel és ásványvízzel, egészségcsomagokkal teli buszokat, kamionokat indítottak útnak a rászorulókhöz. Segíteni, segíteni, segíteni... Ez volt a napok mottója.

Láttam a károkat – és láttam az egész mindenén túlmenő értelmét. Láttam a hanyagság netovábbját, hogy az egész árvizet meg lehetett volna előzni, vagy legalábbis csökkenteni a károk mennyiségét – és láttam a szeretet kiáradását.

Miért kell árvíz ahhoz, hogy az emberek fokozottabban odafigyeljenek egymásra? Mikor tanuljuk meg végre, amire már kétezer évvel ezelőtt tanított minket Valaki? Hát még mindig nem értjük? Rájöttem, hogy nem. Még nem értjük teljesen. Vagy csak nagyon kevesen értik meg az igazi lényegét, a világtörténelem egyetlen fontos mondatát: „Szeressétek egymást!”

Neo

Nevetlenfalva, 2001. március 5.

Hétfő reggel arra ébredtünk, hogy Kárpátalja nagy részét már elöntötte a víz, s egyre csak nő az áradat. Éppen erre a napra beszéltük meg a papi találkozót, így hát nekivágtunk az útnak. Szó szerint árkon-vízen át jutottunk el Nevetlenbe, s közben láttuk, hogy már a megemelt gátakat is nyaldossa a víz. Visszafelé már nem is tudtunk ezen az úton menni, hanem óriási kerülővel jutottunk csak haza.

Bár sok út járhatatlanná vált, csodák csodájára minden pap eljött a

találkozóra. Együtt mondtuk a szentmisét, bizalommal imádkoztunk az eső megszűnéséért és alkalmas időért – és egyszer csak éreztük, hogy mindannyiunkat eltölt a béke. Nyugodtan töltöttünk el együtt néhány órát, s mindent megbeszéltünk, amit eredetileg akartunk; pedig szentmise előtt mindenki rohanni akart, nehogy a víz elzárja a hazafelé vezető utat. Amikor visszafelé indulva kiléptünk a templomból, azt láttuk, hogy egy helyen felszakadt a felhőzet, és a résen át ránk ragyogott a nap. Isten jele volt ez, aki sokszor látható, észrevehető módon válaszol imáinkra. Most

a remény sugarát küldte el nekünk biztatásul.

Majnek Antal

A püspök atya és a papok azonban nem álltak meg itt, hanem az imából és Isten közelségéből erőt merítve rögtön a tettek mezejére léptek. Igyekeztek eljutni minden helységebe, hogy felmérjék, mi a helyzet, hogyan tudnának segíteni, mire van szükség. Ki csónakkal, ki autóval, ki gyalog vágott neki a sokszor elég veszélyes útnak. Az egyik atya trombozissal a lábában gyalogolt hosszú kilométereket, mert másképp nem jutott volna el egyik falujába.

Püspök atya és munkatársai sem tétlenkedtek, hanem mindig azokra a helyekre mentek, ahol a legnagyobb volt a baj. Kenyeret, ivóvizet, takarót, fertőtlenítőszeret vittek, amit a többiekkel együtt pakolt ki az autóból. Érdeklődött, hogyan bírták a megpróbáltatásokat, most mi a helyzet, mire van szükség. A létfontosságú cikkeket mellett ő és a többi pap jelenlétével is segítségére volt az embereknek, akik érezték, hogy nincsenek magukra hagyva az árvíz okozta testi-lelki szenvedések közepette.

Felemelő volt látni, hogyan mozdult meg a segítő szándék az emberekben – ahogy az már lenni szokott, leginkább azokban, akiknek szintén nem megy túl jól. Az egyik

hétköznapi szentmisén elhangzó felhívás után pár perccel már meg is jelentek a hívek, ki egy kenyérrel, ki egy üveg ásványvízzel, s nemsokára sz halom tornyosult az asztalon. Ezeket még aznap elvitték az egyik faluba. Másnap megismétlődött a „kenyérszaporítás” csodája. Több család jelentkezett, hogy befogadnának fedél nélkül maradt gyermekeket, mások ruhát hoztak azoknak, akiknek mindenüket elvitte a víz. És a sok apróbb-nagyobb segítség, melyekről egyedül Isten tud...

Az árvíz miatt szenvedőkhez rajtuk keresztül jutott el Isten szeretetének melete, s a remény, amely Nevetlenül ragyogott fel azon a hétfő délutánon.

Zs.

„Emlékezz, ember: porból vagy és porrá leszel!”

Ezt a mondatot hallottam ismét hamvazószerdán, miközben a hamuval homlokomra rajzolták a kereszt jelét. Hogyan is készüljek gyümölcsözően az idej húsvétra? Minden évben némi fejtörést okoz ez a gondolat. És Isten néha igen váratlan módon válaszol egy-egy kérdésünkre... Eltelt három nap, s éjszaka egy kiáltás riasztott föl álmomból: „Árvíz van! Még van egy kis időnk a mentésre.”

Nem is tudtam hirtelen, hogy igaz-e ez, vagy álmodom még. Igaz volt. Nagyon rossz érzés fogott el. Azt hiszem, nem is csupán ijedtség, hanem az a kérdés, hogy mi is a legfontosabb, amit menteni próbáljak. Az Úr volt olyan irgalmas hozzám – sajnos, nem mindenkinek adatott ez meg –, hogy végül is még másfél napom maradt a készületre. Időközben volt, amikor úgy tűnt, hogy nem emelkedik tovább a víz. Talán „megúsztuk”! De aztán újabb árhullám indult el. Mégiscsak mennünk kellett a házból. Amikor hétfőn délután 3 óra körül becsuktuk magunk mögött az ajtót, alig 10 cm hiányzott, hogy az iszapos, szemetes víz elérje a padló-

szintet. A tetőzés éjszakára volt várható. Mennyit emelkedhet még addig az ár! Szorongással néztem végig még egyszer a házban. Vajon mi minden fog elázni az itt maradó holmiból? S mit érezhet az, aki már a háza falainak recsegését, ropogását hallja? „Emlékezz, ember: porból vagy és porrá leszel!” Te magad is, hát még az anyagi javaid! Kb. 24 óra múlva térhettünk vissza a házba. 30-40 cm magas víznek találtuk a nyomait. Másnál az ablakon ömlött be a víz, ismét mások soha nem térhetnek vissza volt otthonukba. Én még nem is panaszkodhatok! De egy komoly önvizsgálatra indított ez az esemény: Mit tartok igazán fontosnak? Egyáltalán, mi a fontos az életünkben, ha csupán porból vagyunk, és porrá leszünk? Akár egyik napról a másikra? Akár néhány óra leforgása alatt? Vagy akár pillanatok alatt...? Isten még mindig hagyott nekem időt arra, hogy megkeressem a legfontosabbat. S minden mást kiereszek a kezemből. Néha kényszerítve vagyunk erre, s azt vagy elfogadjuk, vagy fellázadunk ellene. Úgy érzem, én csupán egy figyelmeztetést kaptam: „Emlékezz, ember: porból vagy és porrá leszel!” Bárcsak megtanulnám e nagybőjti idő folyamán, hogy ne ezek miatt a porhüvelyek miatt aggodalmaskodjam! Hogy megtaláljam az Egyetlent, Aki öröktől fogva és örökké él, Akinek „trónja ott áll a vízőzön fölött”, Aki maga a Szeretet...

Nobilis Kinga (Huszt)

A rendkívüli helyzetek kárpátaljai főosztályának 2001. március 20-én reggel kiadott összesített árvízi és -kárjelentése

Az egy nappal korábbi állapotokhoz képest kevéssel nőtt az elöntött települések és házak, valamint a kitelepített lakosok száma, eggyel több lett a halálos áldozatok száma, miközben a még tartó áradás a legnagyobb károkat a nagyszőlősi és a beregszászi járásban okozta, s ez utóbbiban és az ungvári járás két településén intenzíven folyik a Tarpa irányából levonuló víz elleni küzdelem.

Az elmúlt napok esőzései következtében kialakult kisebb áradás az ökörmezői (mizshirjai) járás egy településén 14, a técsői járás egy községében 16 lakóházat öntött el.

Kárpátalja minden járását és két nagyobb városát érintette vagy érinti a március elején kezdődött árvíz. Kedden reggel a Magyarországgal szomszédos ukrajnai megyében még mindig 12 település van víz alatt (összesen 251-et érintett az áradás). A jelenleg is elöntött épületek száma az egy nappal korábbi 813-ról 843-ra nőtt (összesen 33 539 ház volt víz alatt). A tegnapi 1662-ről keddre 1669-re emelkedett az összeomlott épületek száma, s nyolc járásban 6580 kitelepített még nem tudott visszatérni otthonába. A térségben továbbra sincs áram a beregszászi járás 2 településén, 4 faluval nincs telefon-összeköttetés. Az árvíz sújtotta területeken a helyi lakosságon kívül a szakszolgálatok 12 170 emberrel és 1890 géppel védekeznek az árvíz ellen, végzik a károk felszámolását.

A keddi reggeli jelentés szerint az egy nappal korábban közölt 8-ról 9-re emelkedett a kárpátaljai árvíz halálos áldozatainak száma.

A hónap eleji áradás a legnagyobb károkat a nagyszőlősi járás 22 településén okozta, s itt még 1 falu 34 háza van víz alatt (összesen 5255 volt elárasztva), közülük a közölt adatok szerint napok óta változatlanul 1281 omlott össze, 3235 személy még nem térhetett vissza otthonába.

Az árvíz károk arányát tekintve a második helyen a beregszászi járás áll, ahol 16 települést érintett az ár, s jelenleg is 5 községben 717 épület van víz alatt (összesen 1929 volt elöntve), közülük 193 összedőlt, a kitelepített lakosok száma 2421.

Kedden Magyarországról 150 ezer további homokzsák érkezett a tarpai gátszakadás felől érkező víz ellen továbbra is intenzíven véde-

kező beregszászi járási Nagybakos és az ungvári járási Szalóka és Eszeny falvak körül emelt ideiglenes gátak erősítésére.

Kárpátalja hegyvidéki területein kedden reggel közúton 6 település továbbra is nehezen volt megközelíthető.

Varga Béla, az MTI tudósítója

Az árvíz károsultak segítése

A Szent Márton Karitás programja

Az árvíz által elöntött településeken jelenleg leginkább a következőkre van szükség: élelemre, fertőtlenítő- és tisztítószerre, ruhára és meleg takarókra, gumicsizmára.

A Szent Márton Karitás az élelmet helyben vásárolja meg. A ruhaneműt, takarót, gumicsizmát, valamint fertőtlenítő- és tisztítószereket külföldről beérkező humanitárius segély formájában várjuk.

Eddig a római katolikus egyház karitásain keresztül külföldről az árvíz károsultakhoz összesen 26 humanitárius szállítmány érkezett.

Emellett a Szent Márton Karitás 24 tonnányi alapvető élelmiszert tartalmazó egységcsomagokat vásárolt, amit eljuttattunk a károsultaknak. Az élelmiszer egységcsomagokat Nagyszőlősrre, Husztra és Técsőre továbbítottuk. Az elkövetkező egy hónapban napi rendszerességgel tervezünk továbbítani egységcsomagokat a károsult településekre.

Felvettük a kapcsolatot a nemzetközi karitás szervezettel, a Magyar Karitással, az ukrajnai római katolikus és görög katolikus karitásokkal, valamint más magyarországi és külföldi segélyszervezetekkel, hogy közös erővel mihamarabb csökkentjük az árvíz által sújtott települések lakóinak ínségét.

Istenem, Te nemcsak azt kívánod, hogy saját magunkat legyőző és minden álmunkon túlnyúló reményünk legyen, hanem azt egyenesen kötelességünké is teszed.

Akármilyen haszontalan is vagyok és nagy bűnös, mégis a mennyországba juthatok. Te megtiltod, hogy kétségbeessem. Milyen hálátlan, lanyha és gyáva vagyok, mennyire visszaélek a kegyelmeddel!

Istenem, Te mégis kötelességemmé teszed a reményt, hogy egyszer Nálad legyek, és szeretetedben és szentségedben Téged dicsérjelek.

Charles de Foucauld

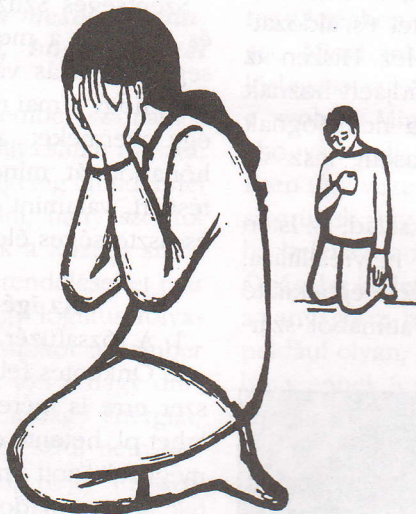
Nem vállalni a múltat és félelemből nem nézni a jövőbe: ez gyávaság.

Nem sajnálni a múltat és nem félni a jövőtől az Istenbe vetett bizalomból és ráhagyatkozásból: ez szeretet.

M. Quoist

Maradj velünk, Urunk, mert alkonyodik, és közeleg az este.
Maradj velünk a nap alkonyán, az élet alkonyán, a világ alkonyán.
Maradj velünk kegyelmeddel és jóságoddal, vigasztalásoddal és áldásoddal.
Maradj velünk a bánatban és a szorongás éjszakáján, amikor betakar bennünket a kétség és a kísértés sötétje, s a keserű halál komor éjszakája.

Fernand Lelotte SJ

ÜDVÖZÍTŐ JÉZUS

Te vállaltad az elhagyatottság, a szenvedés és a halál sötéttségét, hogy utána feltámadásod dicsőségével világosítsd meg előttünk az utat.

Állj mellénk küzdelmes életünkben, s a szenvedés sötétjét űzze el tőlünk feltámadásod bizonyossága. Te vagy az igazi világosság, mely megvilágosít minden embert.

Maradj velünk, világosíts meg bennünket, hogy el ne vesszünk az élet útvesztőjében, hanem a szenvedésen és a halálon át hazataláljunk Hozzád, az örök húsvét dicsőségébe.

Kele Pál

Nagyböjti zsolozsma könyörgése

Istenünk, minden irgalom és jóság forrása, te a bőjt, az imádság és az irgalmas szeretet gyakorlása által gyógyulást adsz bűneinkre. Nézd jóságosan őszinte bűnbánatunkat, és amikor vétkeinket beismerve meghajlunk előtted, emelj föl minket szüntelen irgalmaddal.

A mi Urunk, Jézus Krisztus által.

Ámen.

Ne fenyíts meg haragodban, Uram,
Ne büntess neheztelésedben!
Könyörülj rajtam, Uram,
mert gyöngé vagyok, gyógyíts meg,
hisz reszket minden tagom!
A lelkem mélyen megrendült.
Uram, meddig késlekedel?
Fordulj felém, Uram,
S mentsd meg életemet,
Irgalmasságodban
Szabadíts meg!

Zsoltár 6,2-5

A LELKI ADOPTÁLÁS

Bizonyára senki előtt sem ismeretlen a lelki adoptálás imamozgalma, Kárpátalján is sokan csatlakoztak már eddig is hozzá. Most szeretnénk a Szeplőtelen Fogantatás ünnepén, március 25-én egész Kárpátalján elindítani az imádságot.

A lelki adoptálás lényege szerint komoly ígéret, amelyben egy konkrét személy kötelezi magát, hogy 9 hónapon át (vagyis amennyi időt átlagosan az anyaméhben tölt a megfogant gyermek) mindennap imádkozik egy veszélyben lévő magzatért, valamint azért, hogy ez az Isten által kiválasztott és egyedül általa ismert gyermek születése után törvényes családi keretek között nőhessen fel, szeretetben és elfogadva.

Az ígéretet tevők nemcsak a magzat életéért imádkoznak, hanem egyben a szülők, a családok gondolkodásmódjának, erkölcsi felfogásának helyes irányban történő fejlődéséért is.

A lelki adoptálás a jogi örökbefogadástól eltérően a gyermeknek saját, vér szerinti, törvényes családját akarja biztosítani az imák és áldozatok, az Istennek történő önátadás által. Mindez mély hitet és áldozatkész, tiszta és önzetlen szeretetet feltételez. Hiszen az ígéretet tevők olyan gyermekért és családjáért hoznak áldozatot, akit nem ismernek, akit soha nem fognak magukhoz ölelni, aki emberileg sohasem lesz az „övék“.

A lelki adoptálás végső célja az egész család, az Isten által rendelt erkölcsi rend védelme és helyreállítása. Egyben engesztelés a magzatgyilkosságok égbekiáltó bűnéért. A lelki adoptálás gondolata Fatimából származik.

Napi ima

Uram Jézus, Édesanyád, Mária közbenjárására, aki szeretettel szült világra Téged, valamint Szent Józsefnek, a bizalom emberének közbenjárására, aki születésed után gondoskodott Rólad, kérlek Téged annak a meg nem született gyermeknek érdekében, akit lélekben adoptáltam és akit a halál veszélye fenyeget. Kérlek, adj szüleinek szeretetet és bátorságot, hogy megbaggyják gyermekük életét, melyet Te magad rendeltél számára.
Amen.

Szeplőtelen Fogantatás napján, a szentmise keretében az egész egyházmegyében tesznek majd ünnepélyes fogadalmat azok a hívek, akik vállalkoznak a feleltakra.

Ünnepélyes ígéret egy megfogant gyermek lelki adoptálására

Szentséges Szűz, Istenanya, Mária, összes Angyalok és Szentek, a meg nem születettek védelmében va segítségnyújtás vágyától vezetve elhatározom és ígérem, hogy a mai naptól kezdődően lélekben adoptálok egy gyermeket, akinek nevét egyedül Isten ismeri. 9 hónapon át mindennap imádkozom élete megmentéséért, valamint azért, hogy születése után törvényes és tisztességes életet élhessen.

Az ígéret tárgyát képező imák:

1. A rózsafüzér egy tizede
2. Önkéntes felajánlás (ez nem kötelező, de ha egyszer erre is ígéretet tesz valaki, akkor már igen – ez lehet pl. hetente egy szentáldozás, böjt, önmegtartózkodás, meghatározott ima, szentségimádás, karitatív egyesületek, nagycsaládosok, egyedülálló anyák támogatása, vallási ismeretek elmélyítése, a magzatvédelem terén végzett apostolkodás)
3. A napi ima.

Biztassuk a híveket egy meg nem született gyermek befogadására, hiszen maga Jézus mondta: „Aki befogad egy ilyen gyermeket az én nevemben, engem fogad be.“ Ezért különösen is ajánljuk olyan házaspároknak, akiknek egyáltalán vagy már nem lehet gyerekük, azoknak, akik abortuszon estek át (fontos, hogy a férj is érezze a felelősséget!), a békétlenségtől szenvedő családoknak – és mindazoknak, akik engesztelni szeretnének saját és mások bűneiért, különösen az abortuszokért. Kívánatos, hogy a házaspárok együtt végezzék az ünnepélyes felajánlást és a napi imádságot is. Természetesen nem csak házaspárok tehetnek fogadalmat.

Interjú Matl Péter szobrászművésszel

Szűkebb hazánkban, Kárpátalján nem annyira elterjedt a szobrászat és, sajnos, úgy általában a művészetek utáni tömeges érdeklődés, mint a hagyományosabb nyugati országokban, de amint az alábbi beszélgetésből is kiderül majd, vannak itt művészek, tehetséges művészek, sőt Kárpátalja igazi termőtalaj e tekintetben. A művészet, a kultúra ugyanúgy hozzátartozik az emberi élethez, mint a vallás, mert valamilyen módon egy olyan transzcendens világba enged betekintést, amely érzékszervekkel fel nem fogható, és amely olyan örvénylő, titokzatos erők színtere, amelyek hol a mélybe rántanak, hol magasba emelnek. A művész, az igazi művész nemcsak vándora ennek a misztikus világnak, hanem megregulázza ezeket az erőket, és úgy nyújtja nekünk, közeli táplálékul.

Matl Péter szobrászművész alkotásait talán kevesen ismerik, bár az aknaszlatinai emlékparkkal sokak tudatába és szívébe belopta magát. Még kevesebben ismerik őt magát, világnézetét, életútját és terveit.

Péter, szeretném, ha előljáróban mesélnél valamit az eddigi életutadról, arról, hogyan lettél szobrász.

– 40 éves vagyok, és ilyenkor az ember számadást készít magával. Mennyit készített el, mit csinált rosszul, hogyan lehetett volna másképp. Rengeteg mindennel foglalkoztam, próbáltam utánaszámolni, hány szobrot készítettem. Jóval a 30 fölött van csak a köztéri szobraim száma. Az egyéb munkákat, megrendeléseket már nem is számolom. Ezek a munkák egy logikus folyamatként következnek egymás után. Amikor az ember fiatal – türelmetlen, várja, hogy mikor jön a nagy durvánás, mikor lesz híres. Érzí magában a nagy energiát, a tehetséget. És az hosszú éveken keresztül nem következik be. Most, 40 évesen, látom, hogy mennyi üresjárat volt az életemben a sok türelmetlenség miatt. Az a fontos, hogy az Istentől kapott tehetséget maximálisan kihasználjam. Ha nem használom ki – bűn. A bűn, mint kategória, befolyásolta az egész tinédzser életemet, mert fiatalkoromban ijesztgettek egy csomó dologgal. Én meg komolyan vettem, és ez félelmeimet alakított ki bennem. Emiatt volt egy nagyon tagadó korszakom, amikor ki is fejeztem, hogy nem hiszek Istenben. Érdekes, hogy pont a művészet vezetett vissza Istenhez.

Pályafutásomat festőművészként kezdtem. Jól festettem, nagyon expresszív képeket, erős színekkel, mozdulatokkal. Ebben a szövevényben kerestem, hogy hol vagyok én. Mert ha egy művész úgy művész, hogy nincs saját arca, akkor nem ér semmit az egész. Ám a festézetemmel zsákutcába kerültem. Szürrealista, dekadens művészetet kezdtem művelni, mint amikor az örvény önmagáért van. Káosz ez tulajdonképpen. Az

egész örvénylik, fortyog, de nincs sem felső része, sem alsó része, se jó, se rossz. Minden eltűnik, csak a fortyogás marad, ami magamagáért van. Ezzel el lehet szórakozni egy egész életen keresztül, és nagyon sok művész ezt csinálja. Érdekes módon egy furcsa dolog vetett véget ennek. A katonaságban egy tiszt megkérdezte, hogy mi a szakmám, én meg rávágtam, hogy szobrász, pedig szobrokat nem is nagyon készítettem addig. Kerámiakészítő diplomám volt, persze tanultam szobrászatot is, de ez annyira szent dolog volt előttem, hogy nem is mertem hozzányúlni. A katonaságban kezdtem el szobrokat faragni, fából. Már úgy jöttem haza, hogy azokat a szobrokat, amelyeket ott készítettem, országos kiállításokra vitték. A festés mindig egy improvizatív, gyors folyamat volt, pillanatok alatt a vászonra vettem a képet. A kemény anyag volt az, ami megfogta a gyors és lobbanékony természetemet, a keményfa és a kő. Lebontom az anyagot. Nem felépítem, mint az agyagból például, hanem lebontom. Visszaragasztani már nem lehet. Az ember egy állandó feszültségben, félelemben él, mikor bont le fölösleget. Minél inkább félttem, hogy lebontok valami fölösleget a kőből vagy a fából, annál kevésbé sikerült a szobor. Minél inkább hittem, hogy úgy csinálom, ahogyan kell, illetve most már hittel mondom, hogy Isten úgy vezeti a kezemet, ahogyan kell, annál inkább sikerültek. Így sikerült mindig komplikáltabb szobrokba belevágnom, mindig egy lépcsővel feljebb lépni. Óriási hit kellett ahhoz, hogy ne féljek hozzányúlni úgy az anyaghoz, hogy fölösleget vághatok le belőle. Volt például olyan, hogy leszakadt egy váll. Úgy gondoltam, hogy ennek így kellett lennie, ezért fordítottam egyet a test mozdulatán. Sokkal jobb szobor lett belőle. Az ember dialogizál az anyaggal. Én egy élő kontaktusnak nevezem ezt a munkát, mert rengeteget gondolkozom közben, és szinte egy belső dialógus alakul ki az anyag és én között. Mindig annak voltam a híve, hogy ne erőszakoskodjam az anyaggal, hanem odafigyeljek arra is, amit ő diktál. A kőnek is, a fának is megvannak a maga szálai, formája, amit az ember vagy erőszakosan lefarag vagy meghagy, s az díszévé lesz, nem pedig a kárára válik a műnek. Ezért nem is szeretem, ha mások beleavatkoznak a művembe, éppen elég az a beavatkozás, amit az anyag diktál. Nemcsak a megrendelővel kell csatát vívnom, hanem még az anyaggal is. És fontos meghallani, hogy Isten mit akar. Fontos az összhang. Az ember nem erőszakoskodik a másikkal, hanem odafigyel rá.

Megrendelésre dolgozol többnyire, vagy saját magad találsz ki dolgokat, aztán piacra dobod őket?

– Amikor a Szovjetunió még létezett, éppen kezdtem

befutni. Épp az utolsó éveiben figyeltek fel rám, és már voltak megrendeléseim. Országos művésztelepekre hívtak. Majd a peresztrojka évei következtek, és az állami támogatás megcsappant. Megrendelőket kellett keresnem. És munkát is... Ha kellett, asztaloskodtam, ha kellett, segédmunkás voltam. Nem válogattam a munkában. Kerámiát, fafaragásokat készítettem, de a szobrászatot egy percig sem hanyagoltam el. Amikor nem voltak megrendeléseim, nagyon sok alkotás készült, pontosan azért, mert rengeteg időm volt. Sajnos, ezek közül még nem vettek meg semmit. Vagy túl absztraktak voltak, vagy szegény volt a nép. Aztán Magyarországon figyeltek fel rám, művésztelepeken vettem részt, játszótereket készítettem. Hat évig vendégszerepeltem Magyarországon. El kellett tartani a két fiamat és a feleségemet, aki színésznő. Ám egyszer, amikor hazajöttem, az egyik fiam azt mondta nekem, hogy bácsi... Két választásunk volt: vagy átköltözünk Magyarországra, vagy itthon maradunk. Egy asztalosvállalatot nyitottam, de nem tudtam összehozni sehogy sem, hogy igazgató is, művész is legyek. Otthagytam az egész vállalkozást, mert azt kellett csinálnom, amit szeretek. 1996-ban a vereckei dolog is összejött, nem is álmodtam róla, hogy Munkácson élve egy ilyen volumenű dolognak a részese lehetek, és pláne a megálmodója. Pontosan olyan határkő volt az életemben, mint a festészetről való áttérés.

A szüleim különböző nemzetek képviselői. Édesapám félig magyar, félig osztrák, akinek a nevét is viselem, édesanyám egyrészt magyar, másrészt ruszin származású. El kellett határoznom, hogy hova tartozzam, mert ez fontos egy művész szempontjából. Magyar

Az aknaszlatinai szoborparkban. A kép bal szélén Mészáros Domonkos plébános, a szobor mellett a művész Horváth Anna társaságában.

neveltetést kaptam, magyar iskolába jártam. Magyarok érzem magam, tehát a magyar nemzeti kultúrát vettem alapul ahhoz, hogy felépítsek magamban egy értékrendszert, egy formai rendszert, amiből az összes munkámat tovább tudom vinni. Tanulmányoztam a néprajzot, az ornamentikát, a magyar és a magyarra rokon népek néprajzát is. A vereckei emlékmű az összes ilyen jellegű munkámnak az eredménye és kicsúcsosodása. A kollégák mondták, hogy úgy néz ki, mintha már ezer éve ott állna. Ez pozitív dolog, mert én azt akartam, hogy az örökkévalóság nyoma legyen rajta.

Mire törekszel tulajdonképpen a művészetteddel, a szobraiddal?

– Arra, hogy a szobor maga ne kiállítási tárgy, hanem funkcionális szobor legyen. Már több próbálkozásom volt ilyen téren, ilyenek például a játszóterek. Olyan játszótereket készítek, amelyek egy legenda vagy népmese köré épülnek. Figurális játszóterek. A türjei játszótér volt a legelső ilyen jellegű munkám, ez Zala megyében van. A gyerek, mint a mese hőse, végigjátszhatja az egész mesét. A mesét is tanulja, a néprajzot is, és mozgásigényét is kielégíti. Mindig igyekszem azt az ornamentikát felhasználni, ami ott jellegzetes. Ez kicsit ellensúlyozza a Mickey Mouse világának. A második próbálkozásom egy ivókút volt Hajdúszoboszlón. Sajnos városokban már kevés helyen vannak ivókutak. Lehet kapni Coca-Colát, de rendes, jó ivóvizet nem. A szoboszlói ivókút, ahonnan gyógyvíz folyik, lócékkal van körülvéve. Az emberek itt leülnek, megpihennek, találkoznak, beszélgetnek. Tehát funkciója van, funkcionális szobor.

A harmadik stádiuma ezeknek a funkcionális szobroknak: a kápolna. Én legalábbis kápolnáknak hívom őket. A vereckei szobor is kápolna. A templom külső és belső terei lehetnek bármilyen stílusban építve, csak az Istenhez való kötődést szimbolizálják. Sajnos, a templombelső tereinek formai világa leragadt valahol a 17. században, nagyon keveset változtattak rajta. A bocskói templomnál volt egy ilyen áttörés. Nem ember alkotta formák, hanem a természet formái a legszebbek a világon. Tulajdonképpen alig kellett hozzányúlnom az anyaghoz, maximuman meghagytam a formáját. Igyekeztem minél kevesebbet faragni, hogy a természeti forma megmaradjon, és ez is emlékeztessen Isten teremtő erejére. Az emberek először hitetlenül néztek, hogy mit akarok én ott csinálni, de amikor kész lett, elfogadták. Nagy örömmel.

Matl Péter aknaszlatinán a Szent István szobor faragása közben

Én a szlatinai munkádról hallottam a legtöbbit.

– Ez a szlatinai dolog úgy jött össze, hogy én felajánlottam, hogy megszervezem. A jó barátaimat hívtam meg. Ukrán és magyar művészek együtt faragták a magyar szentek szobrait. Ennek szimbolikus jelentése is lehet. Nagyon örültem, hogy ukrán művészek is részt vettek ebben. Érkeztek művészek Kijevből, és jött Nyikolajevből is alkotó, aki Szent Imre szobrát alkotta meg. Szent István szobrát úgy csináltam, ahogy nekem tetszett. A hazából kinő egy életfa, és az életfának van hét ága. A felső ágából, mintegy folytatásaként, nő ki a kettős kereszt. István itt csak egy háttér, aki megáldja az egészet. A lényeg az előtte van. Szent Lászlót a kijevi szobrász faragta. Boldog Özséb szobrát a felesége készítette. Igazi meditatív szobor. Aztán ott a többi: Skóciai Szent Margit, Szent Erzsébet, Szent Kinga. Húsz nap alatt készült el a hét szobor.

Nekem kicsit úgy tűnik, hogy itt nálunk, Kárpátalján a kulturális élet mintha el lenne hanyagolva, vagy az embereknek nincs rá energiájuk.

– A peresztrojka egy óriási értékrendszer-változást vitt végbe az emberekben. Ahogy egy barátom mondta: „Először az emberek Istenben hittek, de azt elvették

tőlük, aztán a pártban, ám azt is elvették tőlük, majd a pénzben kezdtek hinni, csakhogy most azt is elvették tőlük. Most már semmiben nem hisznek.” Ellenben akarnak valamibe belekapaszkodni. Én igyekszem a munkáimmal a helyére igazítani a dolgokat. És itt látom, hogy az egyháznak óriási feladata van: megfogni ezeket a futkosó lelkeket, akik ide-oda csapongnak. Kell az embereknek, a fiataloknak egy viszonyítási alap, amihez a jót és a rosszat mérhetik. Ha nincs mérce, akkor az egy veszélyes társadalom.

Említetted a fiatalokat. Vannak-e közöttük tehetőségek, akik ígéretesek a művészet szempontjából?

– Ha a statisztikát nézzük, a Szovjetunió „seregében” a művészek 90 százaléka kárpátaljai volt. Kárpátalja nagyon jó talaj ahhoz, hogy művészeket teremjen. Rengeteg művész van nálunk, ha csak Munkácsot nézzük, kb. 40 festőművész él itt. Amatőrök, de hát akkor is festőművészek, akik nagyon szeretik a szakmájukat. Mindig van utánpótlás, de óriási Magyarország és a nyugat elszívó ereje. Aki egy kicsit jobb, mint a többi, az kimegy. Az én baráti köröm 99 százaléka külföldön él. Nehéz a gazdasági helyzet. Ez a szakma pedig óriási kitartást, fanatizmust igényel, hogy az ember akkor is megmaradjon mellette, amikor egy fillért sem keres. Úgy érzem, hogy azért vagyok ma az, aki vagyok, mert mindig kitartottam mellette. A volt diáktársaim 90 százaléka mással foglalkozik. Egész Európa a mi művészeinkből táplálkozik. A művésznek mindig nagyon fontos az, hogy megszenvedje azt az életet. Nekünk épp elegendő szenvedés jut itt, az élményanyagunk sokkal gazdagabb, mint a jóléti társadalombeli művészeknek. Azoknak más problémáik vannak, drog vagy ilyesmi. Nekünk a megélhetés a probléma.

Azok a szobrok, amelyeket nem megrendelésre készítesz, hogyan születnek? Hogy bontakozik ki benned az ötlet, hogy most alkotnod kell valamit, és pedig éppen azt?

– Ez olyan, mint egy életfolyamat. Mint amikor az ember jóllakik, kialussza, kifutkossa magát, majd megint éhes lesz, és eszik valamit. Amikor érzem, hogy kiürültem belülről, egy belső igényem van, hogy alkosak valamit. Addig járok-kelek, amíg meg nem találom azt az anyagot, amivel dolgozni fogok, és akkor fanatikusan, éjjel-nappal csak azzal foglalkozom, amíg meg nem csinálom. Megérezem, hogy mit kell alkotnom.

Meg tudnád-e határozni, hogy milyen a te stílusod?

– Hm. Nem. Ezt szerintem majd a művészettörténészek döntsék el.

– Nagyon érdekes volt mindaz, amit most elmondtál, remélem, sokan merítenek belőle. Köszönöm.

Ungvár római katolikus templomai és kápolnái

1. Ungvár legrégebb temploma – valószínűleg – **a gerényi rotunda**, melyet később megnyitva templomhajóval hosszabbítottak. A körtemplom a X. századból vagy valamivel későbből származhat. (Hasonló kör alakú templomot találtak Sárospatakon.)

A Drugethek itteni családja nagyobbította és festette ezt a templomot. Minden jel arra mutat, hogy töretlenül római katolikus templom volt. A Drugethek protestáns korában is ide húzódtak a katolikusok, később Thököly elől ide menekültek a jezsuiták, és innen tértek vissza a várba a Rákóczi-szabadságharc után. Ezután a templom nagyon a város szélén, illetve azon kívül volt. Már csak búcsújárásra jöttek ide, Szent Anna napján. Valószínű, hogy abból a házból, amely mellette állt még a XX. század első felében, a templom őrzését látták el. 1945-ben az önálló község tanácsa felszólította a római katolikus plébániát, hogy adja át mindenesztül a görög katolikusoknak. Így került hozzájuk, majd a pravoszlávokhoz, mígnem villám sújtotta, és ekkor bezárták. A 80-as években lemergi restaurátorok hozták rendbe, kívülről megvédték, a freskókat megtisztították, és ebben az ősiségében volt látható a 90-es évek elején. Akkor a görög katolikusoknak adta az állam, és minden újabb díszítést ők végeztek. Az ungvári római katolikusok – mint az előző évszázadokban is – a Szent Anna-napi búcsúra keresik fel.

2. **Az ungvári vártemplom** a várkastélyon kívül, a várfalon belül épült. Romjait csak részben tárták föl. A XIII–XIV. századból való. A vár plébánosáról már 1248-ban említést tesznek, de bizonytalan, hogy a mostani vár vagy a gerényi vár plébánosát értik alatta. Amikor viszont 1320

A gerényi rotunda

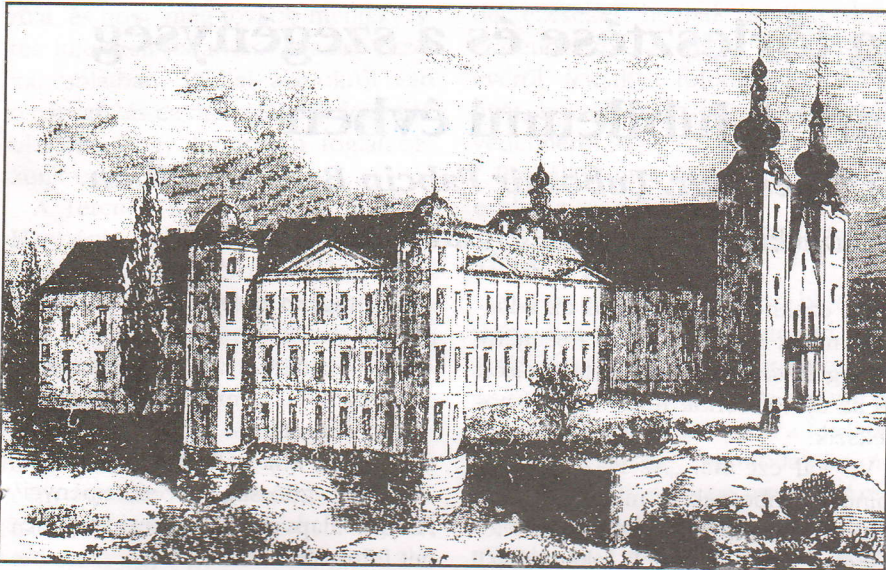
körül a Drugethek megkapták ezt a területet, ők felépítették az új várat, és bizonyára templomot is a vár lakóinak. A titulusa bizonytalan, de nem lehetetlen, hogy Szent György, ugyanis Károly Róbert nagy tisztelője volt a Szenteknek, lovagrendet is alapított.

A templom a reformáció hatására a várúr vallása szerint protestánsná lett, majd 1610-ben, Szent György napján újra katolikussá vált. 1646-ban itt történt az unió aláírása. A templom a várat ért tűzvész idején, 1727-ben pusztult el. (Ekkor katonaság volt a várban.) Amikor a várban a görög katolikus szeminárium kapott otthont, nem foglalkoztak a föld alatti romokkal. Az elmúlt évtizedekben is csak csekély előrehaladás történt ezek feltárásában.

3. **A pálos rendház, templom, iskola.** Adat van arról, hogy a Drugethek 1384-ben a pálosoknak kolostort építettek a várfalakon kívül, a déli oldalon, a várároknál. Lehetséges, hogy a váron kívüli lakosok lelkigondozását akarták így biztosítani. Talán ez volt a várjobbágyok plébániája, a későbbi városi plébánia őse. A reformáció idején a város lakói is protestánsok lettek, de a várúr visszatérését nehezen akarták követni. Így lehet, hogy ez a templom még protestáns volt, amíg a várúr saját kertjévé nem alakította, és messzebb, a mostani római katolikus templom helyén adott területet a reformátusoknak. Az 1691-es összeírás szerint a mostani görög katolikus templommal szemben volt egy üres telek, amit plébániakertnek tüntettek fel. Az a telek most is beépítetlen. A templom titulását nem tudjuk. 1611-ben szűnt meg.

4. **A radvánci Szentháromság-templom.** Radvánc önálló község volt, és így vallásilag is – bizonyos értelemben – független. Nincs adat arra nézve, hogy régebben is volt-e temploma; az egi püspök, Lipóczy György konsekrálta a templomát. Az időjárás viszontagságainak és a kőbánya veszedelmeinek kitett templom több alkalommal került veszélyes helyzetbe. A két világháború között felújították, és rendszeresen tartottak benne szentmisét. Már a háború alatt is veszélyben volt, ám még utána is használt. 1946. november 30-án még esküvő volt benne. Később a kőbányai robbantások miatt veszélyessé vált a működtetése, bezárták, majd a pravoszlávok lett görög katolikus templom újonnan jött harangozója saját házat fedte be a bezárt templom lemezeivel. Később az egész tetőszerkezetet elhordták, és így ment tönkre a háború utáni években.

5. **A Szent György-plébániatemplom.** Ami most a város közepe, az valamikor a város széle volt. A valamikori „városi” templom – ami talán a pálosoké volt – a reformáció után protestánsná lett. Drugeth György 1610-

A jezsuiták kollégiuma és temploma Ungváron, a XVIII. században

a várhoz közel lévő templomból a protestáns lelkész elküldte, a helyet saját kertjévé alakította, de még ugyanabban az évben az akkori városvég felé, a Sós utcában emelt templomot számukra, a mai katolikus templom helyén. Így tehát itt mintegy 80 évig református templom működött. 1695-ben ezt a templomot gróf Bercsényi Miklós a katolikusoknak adta. Ennek a helyén épült fel 1766-ban a stani templom, amelyet 1881-ben nagyobbítottak meg.

6. A jezsuiták kápolnája, majd temploma. A jezsuita kollégium alapításával a kollégiumban kápolna is működött. Sajnos annak titulusát sem tudjuk. 1646-tól csak az a kápolna volt. Ugyanakkor a vártemplom is létezett. Amikor azonban a vártemplom leégett, és egyre többen lettek a diákok, 1732-ben a jezsuiták egy templomot építettek, mely azonban mindössze 40 évig szolgálta a katolikus közösséget. A rend feloszlása után leégett a kollégium, megrongálódott a templom, és a görög katolikus püspökség kapta meg. Úgy látszik, hogy először a régi formájában tartották rendbe, de a püspöki palotának átalakított kollégiumot 1846-ban, a templomot pedig 1876-ban építették át mostani formájára. (A régi kép a már átépített palotával mutatja a még át nem épített templomot.) 1949-ben a pravoszlávoké lett ez a templom, és csak 1991 októberében kapták vissza a görög katolikusok.

A gimnázium kápolnája. A jezsuita kollégiumnak volt kápolnája, majd pedig saját temploma. Amikor a rend megszűnt, az iskola is a megszűnés szélén állt. Évekig tartó küzdelem után kaptak egy épületet, amelyet iskolává alakítottak. A jezsuita hagyományt követve itt is lett kápolna, és mindennap misével kezdődött a diákok foglalkozása. 1785-től 1856 augusztusáig működött ez a kápolna. Ekkor Hám János püspök megengedte, hogy ezt két osztályteremmé átalakítsák, és így az egyszerű iskolából 8 osztályos főgimnázium válhatott. Ez az épület később városháza, majd újra iskola lett. Kereskedelmi iskola. Többször nagyobbították.

8. A megyeház Szent kereszt-kápolnája. A múlt századi sematizmusokban van feltüntetve ez a kápolna, vi-

szont 1901-ben már nincs megnevezve. Így valószínűleg a megyeház építésétől (1809) a század negyedik negyedéig működött, amíg itt volt a megyei börtön, vagy a századvégi liberális korig. Lehet, hogy nem bent a főépületben volt, hanem az udvaron, ahol most is áll egy félkörívben végződő épület.

9. A Kálvária fő kápolnája és a stációk kápolnái. A nagy kápolna 1826-ban épült, majd utána a stációk kápolnái egy-egy iparoscéh adományából, valamint egyéni adományokból. Az utolsó négy kápolnát Bugyis András római katolikus plébános építtette az 1880-as években. A kálváriabúcsút nagy ünnepélyességgel tartották meg, latin és görög szentmisével és háromnyelvű prédikációval; utoljára a háború után

1948-ban. 1955 után vették el, és alakították át egyetemi csillagvizsgálóvá, a többi stációs kápolnát pedig lerombolták. A megmaradt kisebb kápolnákat 1990 után tatarozgatták.

10. A Mária-ház kápolnája. A Mária-házat, melynek megnyitása 1879-ben volt, Bugyis András plébános építtette, minden bizonnyal a kápolnával együtt. 1901-ben már szerepel a sematizmusban. A II. világháború után, amikor a nővérektől elvették az épületet, megszüntették a kápolnát is.

11. A megyei kórház Szent József-temploma. Itt is szatmári irgalmas nővérek dolgoztak, és az ő munkájuk és áldozatuk eredménye lett ez a szép, tornyos templom a kórház udvarán a nővérek és a betegek, valamint az arafelé lakó hívek szolgálatára. A II. világháború után a nővéreket kiutasították a kórházból, a templomot pedig elvették, és az egyetem azt előadóteremmé és laboratóriummá építtette át. A kápolna építése 1900-ban történt.

12. A Gizella-ház Jézus szíve-kápolnája. A szatmári irgalmas nővérek Gizella-házi iskoláját a század elején építették. Az 1913-as sematizmusban új kápolnaként szerepel. Az utcai rész emeletén, a plébánia felőli részben volt a kápolna. Oltára a ráti római katolikus templomban van, mert a háború utáni években a nővérektől elvették a házat. A ház homlokzatán álló szobrot befalazták, csak a legutóbbi tatarozáskor állították helyre. A ház tetején torony volt kereszttel, ezt átalakították, és a keresztet levették.

A fenti sorrend az építés sorrendjét mutatja. Folyamatosan szűntek meg a templomok. Előbb négy – a XVI., a XVII. és a XIX. században. Ez utóbbiban kettő. 1945 után tíz év alatt a kommunista hatalom hatot szüntetett meg, és csak egyet adott vissza a görög katolikusoknak (a gerényi templomot). A 10 évszázad 12 templomából ma már csak három működik: a gerényi és a volt jezsuita templom, mint görög katolikus templomok, és a római katolikus Szent György-templom.

Bohán Béla, ungvári plébános

A külső adósság törlesztése és a szegénység elleni harc a jubileumi évben

Miguel Angel Sanchez O.P. és Mgr. Lubomir Fabcin Bad Honefben

tartott előadásainak összefoglalása

A németországi Bad Honefben konferenciát tartottak, amelyen Majnek Antal püspök úr is részt vett. A konferencia témája elsősorban a környezetvédelem volt, de elhangzottak előadások az államok adósságaival és azok törlesztésével kapcsolatban is. A téma roppant érdekesítő és égetően aktuális, ezért szeretnénk kedves olvasóinkkal is ismertetni a tényeket és az álláspontokat. Mi is ezen a téren az aktuális helyzet? Megpróbálom néhány szóban összefoglalni az ugyan már mindenki számára ismert adatokat a világ jelenlegi helyzetéről e tekintetben.

Hatalmas szakadék tátong Nyugat és Kelet között. A leggazdagabb 20%, vagyis a nyugat, a világ össztermelésének 86%-át fogyasztja, míg az emberiség 20%-a csak a fennmaradt rész 16%-át. 800 millióan szenvednek az éhségtől, ebből 204 millió Indiában, 164 millió Kínában. 849 millióan alultápláltságban szenvednek. Több mint 260 millió embernek nincs lehetősége a tanulásra. Latin-Amerika 500 millió lakosából 224 millió szegény. Nicaragua lakosságának 80%-a szegény és ezek fele szélsőséges feltételek között él. Kelet erőforrásai csekélyek, míg a spekulációk világában naponta kb. 3 milliárd USD realizálódik. A világ 3 leggazdagabb emberének gazdagsága meghaladja 48 ország bruttó hazai össztermékét. (GDP) Etiópia drámai helyzetben van. A gazdag országok, melyek a 70-es években kötelezve voltak a GDP 0,7 %-át a szegény országok fejlődésének segítésére fordítani, sohasem érték el ezt az értéket; a 80-as években ez az érték 0,34% volt, most nem haladja meg a 0,22%-ot. A „nagyon szegény országok” kategóriába 41 ország tartozik, ezek összádóssága 156 909 millió USD, míg a lakosság összlétszáma 705 452 000. A fejlődő országok” összádóssága 200 000 millió USD. Még annyit lehet hozzá-

tenni ezekhez, hogy sajnos az adósság, annak ellenére, hogy a szegény országok törlesztik azt, a tartozások és az új kölcsönök miatt tovább növekszik.

VI. Pál ezt írta: „Az igazi fejlődés minden embernek és mindenkinek a következő: a kevésbé emberi feltételektől a jobb, emberibb feltételekig.”

II. János Pál: „A jelen világ egyik legnagyobb igazságtalansága abban áll, hogy viszonylag kevesen vannak azok, akik sokat birtokolnak, és sokan azok, akik szinte semmit.” Semmiképp sem méltó az emberhez egy olyan fejlődés, amely nem veszi tekintetbe, és nem mozdítja elő az embert, a személyi, a társadalmi, a gazdasági vagy politikai jogokat. Ma még inkább és még világosabban, mint a múltban, meglátszik az ellentmondása annak a fejlődésnek, amely kizárólag a gazdaságra van korlátozva.

Az ENSZ gyűlésén ünnepélyesen elismerték, hogy: „Az emberi személy a fejlődés központi alanya...” Sanchez professzor feltette a kérdést, hogy van-e kapcsolat az adósság és a szegénység között. Nyilvánvalóan nagyon komoly kapcsolat van. Az emberi jogok világkonferenciáján ezt nyilatkozták:

„A szélsőséges szegénység merénylet az emberi méltóság ellen, amelynek okait és mértékét nagyon sürgősen meg kell értenünk, különösen azokat, amelyek a fejlődésre vonatkoznak, mégpedig a nagyon szegény réteg alapvető jogainak előmozdítása céljából. Véget kell vetni a szegénységnek.”

1998-ban az Emberi Jogok Bizottságának ülésén a következők hangzottak el:

1. A szabad, a félelmeiktől és a szenvedéstől felszabadított emberi lét ideálját nem lehet megvalósítani anélkül, hogy ne teremtenék olyan körülményeket, melyek között minden személy úgy tudja élvezni gazdasági, társadalmi és kulturális jogait,

mint ahogyan polgári és politikai jogait.

2. Napjainkban a szélsőséges szegénység a világ minden országában terjed, függetlenül annak gazdasági, társadalmi, kulturális helyzetétől.

Mik az adósság következményei? Három alapvető következményt lehet felsorolni:

- az adósságszolgálat, visszatartja ezen országok alapvető szükségleteinek kielégítését;
- romlott társadalmi magatartást nemz és foglal magába;
- kölcsönrel terheli egy gazdaságilag élő, társadalmilag méltányos fejlődés lehetőségeit.

A Spanyol Püspöki Konferencia következő következményeket állapította meg:

„Ez a probléma nagyon összetett, és nagyon nagy következményei vannak társadalmi, jogi és politikai téren. Kikerülhetetlen mutatói, melyeket nem lehet nem tudomásul venni; emberek százmillióinak létezését vonják kétségbe...”

Nyilvánvaló, hogy ezeknek a csillagászati adósságoknak a törlesztése szinte lehetetlennek látszó feladat. A gazdag országok segítségnyújtás csekély, a kamatok és az újabb kölcsönök miatt a helyzet veszélyesen begyűrűzőnek látszik. Az adósságok következményei veszélyesen fenyegetőek. Mi lenne a megoldás? Nyilván ennek terhe nemcsak az államfő, hanem az egyház vállain is nyugszik. Mit szólnak ehhez az egyházfők? Mennyire komolyan foglalkoznak a dologgal, és milyen megoldást tudnak kínálni? Ezzel a témával egy másik előadás foglalkozott, amely bibliai alapokra támaszkodva próbálta elemezni ezt a kérdést.

A Szentírásból és a történelemből tudjuk, hogy ez a helyzet nem a modern kor találmánya, hanem olyan dolog, ami már elődeinknek is problémát okozott. Annyira nem új, hogy már Mózes könyveiben is szó van

róla, és hogy még tovább menjek, Isten kifejezett parancsot is adott ezzel kapcsolatban. Bibliai alapokról van tehát szó, és ez önmagában elegendő ok arra, hogy komolyan foglalkozzunk ezzel a kérdéssel.

A Teremtő Isten bölcs. A Rend, a Harmónia Istene. Az Istennek ez a képe nem az egyiptomi szolgaságból kiszabadító hatalmas Isten képe, nem is a próféták istentapasztalata, hanem az elmélkedő Bölcsességé. Pontosan tudjuk, hogy a teremtés bibliai képe nem felel meg a tudományos tapasztalatoknak. Tudjuk, hogy a csillagok nem egy mozdulatlan égboltra vannak felfüggesztve, tudjuk, hogy az eső nem egy égi óceánból esik alá, tudjuk, hogy a Föld nem egy, az óceánban úszó korong, és így tovább. Az akkori világkép már nem a mienk. De mégis a Szentírásban áll, és a Szentírás a Szentlélektől van sugalmazva. Mit tegyünk tehát azokkal a dolgokkal, amik ellentmondanak a nyilvánvaló tényeknek?

El kell még mondanunk, hogy a Szentírás alapjában véve a vallásos igazságot hirdeti. Minden szó az Istenre és az emberek üdvösségére vonatkozik. A szerző nem a világ teremtésének módjáról akart elsősorban beszélni, hanem az Istenről és az emberek üdvéről akart valamit mondani. Rencheus így szól: „A figyelmünket a tulajdonképpeni bibliai üzenetre kell koncentrálni. Ez valójában nem könnyű...”

Isten az embereknek parancsot ad, engedelmisséget kér tőlük, mert Ő a Teremtő, és az emberek a teremtmények. Minden Isten áldásából származik. Hogy az ember tudja, hogy hogyan teljesítse a feladatát, az Isten Törvényt ad neki. A törvény betartása Izrael népének szabadságot adott. Isten a rend és a harmónia Istene. Ő előre látja a történelmet, és pontosan tudja a felmerülő gondokat. Tudja, mi lakik az ember szívében. Az ember üdvét akarja, és ezért mindenre gondol. A Biblia egész konkrét válaszokat ad egész konkrét kérdésekre. Vajon mit mond, milyen utasítást ad Isten nekünk a fentebb említett helyzettel kapcsolatban? Mózes harmadik könyvének, a Leviták könyvének 25. fejezete erre is konkrét választ ad. Logikus egységekre lehet felosztani, melyek ren-

delkezéseket hoznak a nyugalom esztendejéről, a nagy örömnappalról, leírják a földtulajdon törvényét, beszélnek az elszegényedettek védelméről stb.

Próbáljuk meg egy kicsit elemezni ezeket a részeket!

A „Nyugalom” esztendeje (Lev. 25.3-5, 8-13):

„...Hat esztendőn át vedd be szántódat, hat esztendőn át metszd meg szőlődet, és takarítsd be gyümölcsét, a hetedik esztendőben azonban szombati nyugalma legyen a földnek az Úr tiszteletére. Szántódat be ne vedd, szőlődet meg ne metszd. Amit a föld magának terem, ne arasd le és tőkédet meg ne metszd és ne szüreteld le, mert a föld nyugalmanak esztendeje az... Számlálj továbbá magadnak hét évet, azaz hétszer hét, tehát összesen negyvenkilenc esztendőt, s a hetedik hónapban, a hónap tizedik napján, az engesztelés idején, fúvasd meg a kosszarvat egész földeteken, s tedd szentté az ötvenedik esztendőt. Hirdessz szabadságot földed minden lakójának, mert örvendetes esztendő az. Kapja vissza mindenki a birtokát, és térjen vissza akkor mindenki eredeti családjához, mert az örvendetes, az ötvenedik esztendő az. Ne vessetek, ami a szántón magától terem, ne arassátok le, tőkéiteket ne metsszitek, és termését ne takarítsátok be, hogy szent legyen az örvendetes esztendő, hanem azt egyétek, amit éppen találtok. Az örvendetes esztendőben mindenki kapja vissza a maga birtokát...”

Ezen rendelkezések fontosságát mutatja az, hogy a Sínai hegyen megnyilvánuló isteni akarattal és Isten szentségével vannak kapcsolatban. Amikor a föld nyugalmi állapotáról van szó, akkor a Sch-b-t ige van alkalmazva, amellyel a szombati nyugalom napját jelölik. A nyugalom esztendeje tehát egy „szombatév” a föld számára. Ennek a szombatévnek nemcsak agrotechnikai, hanem teológiai alapjai is vannak, és hogy mennyire fontos, azt az ígért is jelzi, hogy ebben az évben sem éhség, sem hiány nem fordul majd elő. Ezt az esztendőt harsogó kürt megfújásával kell pontosan a kiengesztelődés napján meghirdetni. És nem véletlenül akkor. Ezt az évet szentnek kell

nyilvánítani. A jubileumi évnek a szabadság évének kell lennie. A *jobel* kifejezés előbb kosszarvat, végül jubileumi évet jelentett, melyet egy kos szarvából készült kürttel kell meghirdetni. Ebből a héber szóból származik a latin *iubilare*, és a *iubileum* szó. A jubileumi év tehát szent, és az Atya által van megáldva. Ezzel az esztendővel kapcsolatban konkrét rendelkezései vannak Istennek. Az övé a föld, és ezért viszszaválthatóvá kell tenni. A földet, ha eladták, vissza lehet váltani, de ha az eredeti tulajdonos annyira elszegényedett, hogy nem tudja ezt megtenni, akkor várnia kell az örömnappal esztendejéig, amelyen újra birtokba veheti azt. (Lev25,28) Szó van az elszegényedett izraelitákról is, akik kénytelenek voltak önmagukat eladni. Az örömnappal éve számukra is a szabadság esztendeje legyen. Mert az ember az Isten szolgája és nem a másik emberé. Sajnálatos tény, hogy az Ótestamentumban nincs példa a jubileumi év rendelkezéseinek betartására. És az is sajnálatos, hogy ezt az izraelita modellt nem lehet közvetlenül alkalmazni egy gazdag ipari országra oly mértékben, hogy azok elengedjék a szegény fejlődő országok tartozásait. Viszont azt el lehet várni, hogy az életminimumnak megfelelő színvonalat biztosítsák. Izraelben nem volt betartva ez az előírás, ezért ezt a jövőben nekünk kell megtennünk. Tudjuk, hogy mi a teendő, hogy mi az Isten akarata.

Ebben a jubileumi évben nagyon fontos erre összpontosítanunk a figyelmünket. Mert hiszen ez az év pontosan a tartozások elengedésének éve. Jó lenne figyelni erre így globálisan, és kicsiben, a saját életünkben is.

„Az Úr lelke van énrajtam,
mivel felkent engem,
hogy örömbírt hirdessek a szegényeknek.
Azért küldött el,
hogy a szabadságot hirdessek a foglyoknak,
és a vakoknak szemük megnyílását;
hogy szabadon bocsássam a megkínzottakat,
és hirdessek az Úr kegyelmének esztendejét.”

Neo

Bemutatták a Szentatya nagybőjti üzenetét

Vatikán: Február 9-én délelőtt a Szentszék sajtótermében bemutatták II. János Pál pápa idei nagybőjti üzenetét, amelynek címe a Szent Pál apostol szeretethimnuszából vett idézet: „A szeretet a rosszat föl nem rója.“

A sajtókonferencián Paul Josef Cordes érsek, a „Cor Unum“ Pápai Tanács elnöke felszólalásában a címválasztást kommentálva megállapította: a Szentatya üzenetében arra szólít fel bennünket, hogy engesztelődjünk ki Istennel és testvéreinkkel. A kiengesztelődés a tevékeny szeretettel járjon együtt – mondotta az ismertetés során Cordes érsek. Ne hanyagolják el a hívek a nagybőjti gyűjtéseket sem – kéri a pápa.

Az ukrán egyház püspöki szinódusa Lvov főérsekévé nevezte ki Lubomyr Husar címzetes püspököt

Vatikán: II. János Pál pápa beleegyezését adta az ukrán egyház püspöki szinódusának döntésébe, amellyel Lubomyr Husar címzetes püspököt az ukránok Lvovi főérsekévé nevezte ki 2001. január 25-én Lvovban megtartott ülésén. Lubomyr Husar 1933. február 26-án született Lvovban, 1958-ban szentelték pappá Connecticutban, az ukránok stanfordi eparchiájában. Rómában a Pápai Orbán Egyetemen szerzett teológiai diplomát, 1973-ban belépett a Studiták rendjébe, 1974-ben a grottaferratai „Studium“ kolostor elöljárójává választották, 1978-ban az európai és amerikai studiták archimandritájává, 1985-ben pedig az ukránok akkori főérseke, Lubachivsky bíboros általános helynökévé nevezték ki. 1994-ben Ukrajnában a ternopili eparchia Studita szerzeteseinek új kolostorát szervezte meg. 2000. december 23-án a szentatya Lubomyr Husart az ukránok Lvovi főérsekségének megüresedett székébe „ad nutum Sanctae Sedis“ apostoli adminisztrátorának nevezte ki.

A magyar püspökök ad limina látogatásának eseményei

Vatikán: Január 30-án, kedden este a római Magyar Akadémia épületében Tar Pál szentszéki magyar nagykövet fogadást adott. A fogadáson jelen volt Angelo Sodano bíboros államtitkár, Josef Ratzinger bíboros, a Hittani Kongregáció prefektusa, Castrillon Hoyos bíboros, a Papi Kongregáció prefektusa, Zenon Grocholewki bíboros, a Kultúra Pápai Tanácsa elnöke, Roger Etchegaray bíboros, a Nagy Jubileumi Bizottság elnöke, valamint a teljes magyar püspöki kar.

A magyar püspökök egy-egy csoportja 31-én, szerdán látogatást tett Gyulay Endre szeged-csanádi püspök vezetésével Josef Tomko bíborosnál, a Népek Evangelizációja Kongregáció prefektusánál, továbbá Paskai László bíboros, érsek vezetésével Martinez Somalo bíborosnál, az Istentiszteleti Kongregáció prefektusánál.

A pápa együtt misézett a volt Szovjetunió területéről ad limina látogatásra érkezett főpapokkal

Vatikán: Február 9-én reggel II. János Pál pápa együtt misézett azokkal a volt Szovjetunió területéről érkezett püspökökkel és papokkal, akik ad limina látogatásukat végezték a Vatikánban. A Szentatya a hét során már külön-külön is találkozott velük, most pedig közös kihallgatáson intézett hozzájuk beszédet. A kilenc állam – Örményország, Grúzia, Azerbajdzsán, Kirgizisztán, Oroszország, Tádzsikisztán, Türkmenisztán, Mongólia és Üzbegisztán a Szovjetunió romjaiból született újjá, illetve mindnyájan a militáns marxizmus, az ateista kommunizmus rezsimje alatt szenvedtek 70 éven át. A Szentatya az Oroszországi Föderáció területén működő apostoli adminisztrátorokhoz szólva emlékeztetett a rendszer által hagyott nyomokra, miközben dicsérettel illette a helyi papság erőfeszítéseit, amelyekkel orosz nyelvre fordítják le a liturgikus könyveket, a katechetikai kiadványokat, a pápa tanításait. Fordításnak nagy gondot a családra, a fiatalokra, akiknek számos nehézséggel kell szembenézniük a múlt század erkölcsi és lelki pusztítása után. A pápa arra buzdította az oroszországi főpásztorokat, hogy folytassanak tiszteletteljes párbeszédet az ortodoxokkal és a többi kereszténnyel, követve Boldog XXIII. János pápa példáját. A kaukázusi részegyházak képviselőinek az „új kultúra“ elterjesztését jelölte meg feladatul. Fokozottan törődjenek a családokkal, amelyeket a válás és az abortusz csapása sújt, a fiatalokat óvják meg a materializmus délibábjának csábításaitól. Végül a közép-ázsiai államok kis, de ígéretes katolikus közösségeinek képviselőihez szólva a pápa megállapította: az üldöztetés, a szétszórás hosszú ideje után most a remény korszaka következik. Törekedjenek a helyi hatóságokkal olyan kapcsolatok kialakítására, hogy szolgálatukat az állam törvényes jogi keretei között tudják teljesíteni.

Közzétették a XVI. Ifjúsági Világtalálkozó idei témáját

Vatikán: 2001. április 8-án, virágvasárnap a helyi egyházakban ünneplik meg világszerte a XVI. Ifjúsági Világnapot, amelynek mottójául II. János Pál pápa a következő, Lukács evangéliumából vett idézetet választotta: „Aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét mindennap és kövessen engem.“ Hamarosan közzéteszik azt az üzenetet is, amelyet a világtalálkozó alkalmából II. János Pál pápa intéz a fiatalokhoz. A hagyománynak megfelelően virágvasárnap a Szent Péter téren körmenetben viszik végig azt a keresztet, amelyet az olasz fiatalok őriztek a tavaly augusztusban Rómában megrendezett emlékeztető összejövetel óta. Camillo Ruini bíboros, a pápa római helynöke, az olasz püspökkari konferencia elnöke kíséretében az olasz fiatalok képviselői a keresztet átnyújtják a következő találkozót előkészítő kanadai társaiknak, akiket Aloysius Matthew Ambrozic bíboros, torontói érsek kísér el. Mint ismeretes, a XVII. Ifjúsági Világtalálkozóra 2002. július 23-28. között kerül sor Torontóban.

Újabb bíborosok nevét hozta nyilvánosságra a pápa

A január 28-án, vasárnap mondott Angelus alkalmából a Szentatya váratlanul újabb személyek nevét hozta nyilvánosságra, akiket bíborossá nevez ki. Ezek a következők: Marian Jaworski érsek (Ukrajna, Lvov), Janis Pujats érsek (Lettország, Riga), Lubomyr Husar érsek (Ukrajna, Lvov), Johannes Joachim Degenhart érsek (Németország, Paderborn), Julio Terrazas Sandoval érsek (Bolívia), Wilfrid Fox Napier érsek (Dél-Afrika), Karl Lehmann püspök (Németország, Mainz)

A Magyar Karitászműködés segít a kárpátaljai árvíz-károsultaknak

Kárpátalján ismét pusztít az árvíz. Családokat kellett kitelepíteni otthonukból, házak rongálódtak meg. Újra szükség van a segítségre! A Magyar Karitászműködés kéri a jó szándékú embereket, cégeket, vállalkozásokat, segítsenek az árvíz-károsultaknak! Pénzadományok befizethetők az alábbi bankszámlára: ABN-AMRO Bank 10201006-50017032 „Kárpátalja” megjelöléssel. A Magyar Karitászműködés Alapítvány – kiemelkedően közhasznú szervezet. A Magyar Karitászműködés segélyakcióját a Kárpátalján működő helyi Karitászműködés szervezettel közösen bonyolítja le. A segélyszervezet tartalékalapjából 20 millió forintot szabadított fel az azonnali humanitárius segélyakciók finanszírozására, amelyről folyamatosan tájékoztatást adnak: Magyar Karitászműködés Központi Iroda, Budapest XI. kerület, Bartók Béla út 30. T.: 372-0910. Fax: 372-0914. E-mail: office@caritas.org.hu

Segítség a kárpátaljai árvíz-károsultaknak

Március 6-án, kedden Kárpátaljára utazott Veres András püspök, a MKPK titkára, Adányi László, a Magyar Karitászműködés főtitkára és Juhász Judit, a MKPK sajtóirodájának vezetője – tájékoztatta a Magyar Kurírt a MKPK sajtóirodájára. Veres András püspök elmondta: Látogatásuk célja, hogy felvegyék a kapcsolatot Majnek Antal püspökkel, egyeztessék a segítségnyújtás módját és a legfontosabb teendőket. Látogatásukkal egy időben elindult a Magyar Karitászműködés segélyszállítmánya is Kárpátaljára. Gyorssegélyként ivóvizet és takarókat vittek a rászorultaknak.

Alekszij pátriárka a pápa ukrainai látogatásáról

A Magyar Hírlap II. Alekszijt, Moszkva és egész Oroszország pátriárkáját idézi, aki „rosszul időzítettnek” minősítette II. János Pál pápa tervezett ukrainai látogatását, mert szerinte egy ilyen vizitnek a már kialakult egyensúlyt kellene megszilárdítania. A orosz ortodox egyházfő akkor mondta ezt, amikor találkozott a balti köztársaságok ortodox közösségeinek képviselőivel.

HAZAI HÍREK

Január 8. Papi találkozót tartottak Munkácson. Ennek keretében két fontos esemény történt: Miután a Szentatya január 6-án ünnepélyesen bezárta a szentévet, mi is megtettük ugyanezt egyházmegyénkben, együtt a papsággal és a hívekkel.

Befejeződött a fatimai szobor kilenc hónapig tartó körútja egyházmegyénk templomaiban. Munkácson, végző állomásán a szobor előtt Majnek Antal püspök papjai és hívei nevében följánlotta az egyházmegyét a Szűzanya oltalmába. A Szentatya 2000. október 8-án az összes Rómába zárandokló püspökkel együtt megtette ezt a felajánlást. Ezt ismételtük meg mi is Munkácson.

Január 16. Az Állami Egyházügyi Hivatal szervezésében Kárpátalja keresztény egyházainak vezetői megtekintették a beregszászi református egyház diakónia-szolgálatát, majd meglátogatták a nagybereggi gimnáziumot és kollégiumot.

Január 20. A Focolare lelkeség nagytalálkozóját tartották Munkácson, melyre Pozsonyból, Bécsből, Kecskemétről érkeztek előadók.

Január 21. és 28. között az ökumené jegyében majdnem minden templomban az egységért imádkoztunk a többi keresztény egyházzal, hogy az Úr Jézus vágya, imája nálunk is teljesülhessen: „Legyenek mindnyájan egyek.”

Februárban beindult az ungvári rádióban a római katolikus egyház negyedórása, melyet csütörtök esténként 7-8 között Mékli Attila ungvári káplán vezet.

Február 21-22. Rómában a Szentatya 44 bíborost avatott, köztük Marian Jaworski leMBERGI érsekünket is. Beiktatási ünnepi szentmiséje március 3-án volt Lembergben, melyen részt vettek egyházmegyénk képviselői is.

Március 3. A Szentatya a munkácsi görög katolikus egyházmegye segédpüspökévé nevezte ki Djura Dzudzart, a Keleti Egyházak Kongregációjának egyik osztályvezetőjét.

Március 13-án munkalátogatásra Kárpátaljára érkezett Wieslaw Stepien, az ukrainai római katolikus segélyszervezet, a Caritas-Spezs főtitkára. Megtekintette az árvízzel sújtott területeket és tájékozódott a Szent Márton Karitászműködés munkájáról, valamint megbeszélést folytatott Majnek Antal püspökkel.

Március 18. Majnek Antal püspök felhívására gyűjtést rendeztek egyházmegyénk katolikus templomaiban az árvíz miatt szenvedők megsegítésére. Ugyanezt tették aznap Magyarországon is a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia felhívására; az így befolyt összeget úgyszintén a kárpátaljai árvíz-károsultak javára fordítják.

Főleg Rebeka (3. rész)

Figyeljük meg, hogyan imádkozik Eliezer, a megbízott szolga! Ábrahám Istenéhez fordul. Azért, mert tudja, hogy nincs más Isten Ábrahám Istenén kívül. Ugyanakkor azt is észrevette, hogy Ábrahám Isten barátja lett a hite és határtalan bizalma, meg istenfélelme miatt. Tudott arról, hogy egyszer vendégül látta Istent és arról is, hogy irgalmas szívvel közbenjárt az istentelen Szodoma és Gomora lakosaiért. De az sem maradt titokban előtte, hogy Ábrahám a legnagyobb áldozatot is kész volt meghozni, amikor az Örökkévaló elkérte tőle egyetlen fiát, Izsákot Mória hegyén. Akkor mondta Ábrahámnak Isten, hogy most már tudom, féled az Istent, mert kedvemért megszületett fiadat sem kímélted. Végül tudomást szerzett arról is, hogy Isten megáldotta Ábrahámot s magát Ábrahámot is áldássá tette. Ezért határozza meg olyan pontosan: „Örökkévaló! Uramnak, Ábrahámnak Istene.” Lám, már az ószövetségi szent iratokban is találkozunk a szentek közbenjárásával! Tévednek tehát azok, akik megvetik a szentek tiszteletét és közbenjárását, ezzel akarván megőrizni az Istennek járó tiszteletet. Mert, ha az élő szentek érdemeire hivatkozhatunk, mennyivel inkább az örök életbe beérkezett szentek érdemeire. Az is figyelemre méltó, hogy a szolga bátor, gyermeki bizalommal kéri Istent, hogy még a mai napon rendelje elé azt a leányt, akit maga Isten választ ki. De hozzáteszi alázattal, hogy gyakoroljon kegyelmet urával, Ábrahámmal. Mert Isten nincs lekötöztetve nekünk, bármennyire is hűségesek vagyunk. Csak a mindig készen álló irgalmára és nagylelkűségére hivatkozhatunk. A szolga tehát Ábrahám képviselőjeként intézkedik és imádkozik. Szabatosan fogalmaz: „Íme, én itt állok a vízforrás fölött, és a város embereinek leányai kijönnek vizet meríteni.” A héber nyelvben, éppen úgy, mint a magyarban, nem szükséges kimondani az *én* szót, mert elegendő annyit mondani, hogy állok. Ha

mégis kiteszi az én szócskát, akkor azon hangsúly van. Szent Pál apostol kétféle hitről ír a leveleiben. Az egyik az üdvösséghez feltétlen szükséges hit. Ez abban áll, hogy Isten tekintélyére támaszkodva igaznak fogadjuk el az Úrnak szavát. Ilyen volt Ábrahám hite, akit az Örökkévaló kivezetett az éjszakába és felszólitotta, olvassa meg a csillagokat, ha képes lenne rá, mert ennyi lesz az utódja, holott ő is, meg a hitvese is igen öregek voltak már és nem volt gyermekük. Az Írás szerint „Ábrám” hitt az Örökkévalóban és ez megigazulásnak számított neki. Az első korinthusi levél 12. fejezetében a prófétaság és több más karizma mellett megemlíti az apostol a hit karizmáját is, amellyel hegyeket lehet mozgatni. Ez nem szükséges az üdvösséghez, de nagyon is hasznos kegyelem, amellyel szolgálhatunk embertársainknak. Ilyen hite volt Ábrahám szolgálójának, amikor rendületlenül hitt abban, hogy Isten az általa megfogalmazott kérést feltétlenül teljesíti. Azért fogalmaz annyira precízen. Valójában csodát kér Istentől, mégpedig gondosan körvonalazott isteni tettet. Azt kéri, hogy az a lány, aki nemcsak hajlandó kérésére vizet adni neki, hanem önként felajánlja, hogy a tevéit is megitatja, az legyen Isten választottja Izsák számára. Emberi tudással biztos abban, hogy a város embereinek leányai kijönnek vizet meríteni. Mielőtt folytatnánk az elbeszélés kibontását, jusson eszünkbe Jézus szava, amit a korabeli teológusoknak, az írástudóknak mondott: „Kutassátok az Írásokat! Rólam szólnak.” Természetesen az ószövetségi Szentírásról mondta. Kutassuk tehát mi is, mennyiben szól a most olvasott Írás Jézusról. Nemcsak a Fejről, hanem a Testről is, vagyis az Egyházról, Krisztus titokzatos Testéről. Amikor ezt a kutatást végezzük, akkor az egyházatyákat követjük és a liturgiát is, amelyben – többek között a vasárnapi szentmise olvasmányai – bemutatják, miképpen előképe pl. Izsák Jézusnak.

Már a vízforrás is mélyebb értelemben Krisztust jelenti, aki azt mondja: „Aki szomjas, jöjjön Hozzám és igyék!” De az Egyházat is jelenti, meg az Egyház egyes tagjait, akikről az Úr mondja: „Aki bennem hisz, abban az örök életre szokellő vízforrás fakad.” Legyen tehát a leány, akinek én mondani fogom: hajtsd meg kérlek, korszodat, hogy igyam, ő pedig azt mondja: igyál és tevéidnek is inni adok – azt szántad szolgálódnak, Izsáknak, és általa tudom meg, hogy kegyelmet gyakorolsz urammal. A város embereinek sok leánya van. De közülük csak egyetlen az, aki Isten választotta. Szentírásban megkülönbözteti a Szentlélek az emberek fiait és az Isten fiait. Ugyanígy az emberek leányait és az Isten leányait. Később olvashatjuk Jákob történetében, hogy Jákob hitvesének leánya, Din Szichemben elment megnézni az emberek leányait. Rá is fizetett, mert a pogány város fejedelme rátamadt és megerőszkolta. A Biblia Isten fiainak nevezi az angyalokat, a bukott angyalokkal szemben és Ábrahám fiait a pogányokkal szemben. Isten ismeri egyedül a szívek titkait. Ő tudja azt is, ki lesz a „liliom a tövisek között”, vagyis Isten leánya az emberek leányai között. És történt, hogy még be sem fejezte beszédét, íme kijön Rebeka, aki született volt Betuélnek, Milka fiának, aki Náchornak, Ábrahám testvérének felesége volt. Korszója a vállán. A szolga még nem tudja, hogy Isten azonnal meghallgatta imáját, ám velünk, olvasókkal közli a Szentírás, hogy Ábrahám unokahúga, aki Izsáknak is unokahúga, jön ki a városból vizet meríteni. A Bibliában gyakran előfordul, hogy az elbeszélésben szereplő személyről és az isteni gondviselés hátteréről az olvasó előbb értesül, mint a szereplő. Ilyen esettel találkozunk Jób könyvében, ahol a Szentírás bemutatja az égi hátteret, Isten és a bukott angyal párbeszédét, aki nem hisz Jób ártatlanságában, azért kikéri Istentől, hadd próbálja ki. Jób minderről mit

sem tud, csak az olvasó, ő csak szenved a rázúduló csapások súlya alatt. „A leány igen szép kinézésű volt, szűz és férfit nem ismert.” Az eredeti szövegben a szép helyett „tób” áll. Qym (9-2-400). Ez jól jelent, értékest.

Szövegünk tehát többet mond, mint egyszerűen azt, hogy jó ránézni. Amit *leány* szóval fordítunk, a héberben hanaara (5-50- 70-200) olyan fiatal nőt jelent, akinek nincs férje, sőt Izajás könyvének 7. fejezetében, ahol a „jel” az, hogy a fiatal leány fogan, és fiút szül, a Szűzanyára vonatkozik, azért is ennek az Izajás szövegnek ószövetségi zsidó fordítása parthenoszt, azaz szüzet mond. És most azt olvassuk, hogy kifejezetten szűz volt. Sőt a Szentírás is hozzáteszi, hogy férfit nem ismert. Ez nem csak annyit jelent, hogy szexuális kapcsolata nem volt férfivel, hanem azt is, hogy az egész Biblia összefüggésében – szíve gondolataiban is szemérmes volt. Fel kell lépni észre kell vennünk, hogy Rebeka a Szűzanya előképe, ami azt jelenti, hogy kívül Rebeka, belül Mária. Mária azt mondja az angyalnak, hogy „férfit nem ismerek”, azaz nem akarok bizalmas kapcsolatba kerülni férfivel. Rebekáról pontosabban azt írja a Biblia, hogy őt férfi nem ismerte. Ez pedig nagy különbség. Rebeka érintetlen volt és tiszta életű leány, de az ószövetségi felfogás szerint készen volt férjhez menni.

És lement a forráshoz, megtöltötte a korsóját és feljött. A forráshoz lépcsőn kellett lemenni és onnan feljönni. Lelki értelemben az alázatot jelenti. Csak az, aki követi Jézust, az Isten Fiát, nem ragaszkodván méltóságához, hanem a szolgáló szeretettel leereszkedik a magasból a mélybe, az tudja felhozni az élő vizet, a Szentlélek ajándékát, a szeretetet.

És elébe futott a szolgáló és mondta: „hagyj, kérlek, hörpintenem egy kis vizet a korsódból.” A szolgáló pontosan úgy tesz, ahogyan az imában Istennek mondta. De az a kérdés, miért szalad, mint aki messziről jött és igyekszik elérni a vizet, hogy a szomját olthassa. A Szentírásban azok szaladnak, akik örülnek. Ilyen volt Mária, aki röviddel az angyal távozása után a hegyekbe sietett, ro-

konához, Erzsébethez örömeiben. A liturgia az Énekek Énekét idézi Mária látogatásával kapcsolatban, ahol a hegyeken szökell, mint a szarvasborjú a Vőlegény a menyasszonyhoz és bekukucskál az ablak rácsán. Igen, mert a pár napos Kisded Mária méhében a Vőlegény és siet Erzsébethez, aki az Egyházat képviseli, Krisztus menyasszonyát, aki most még gyerekkorban van a zsinagóga világában. A szolgáló is örömeiben siet, mert sejtí, hogy Isten meghallgatta kérését. Másrészt sietségével meglepi, és próbára teszi a leányt. Rebeka kedves, jószívű leány, amint a válaszából kiderül: „Mondta: Igyál uram! Sietve leeresztette korsóját a kezére és adott neki inni.” Ő is siet, mert a szeretet öröme hajtja. A „zsidókhoz írt levél” vége felé a Szentírás sürgeti a keresztényeket a vendégszeretet gyakorlására. Azzal okolja meg, hogy egyesek angyalokat fogadtak be, amikor a vendégekkel törődtek. Rebeka nem csak testi, hanem lelki rokona is a vendégszerető Ábrahámnak ebben a siető szeretetben.

Nem csak egy korty vizet ad neki inni, hanem megvárja, míg eleget iszik ahhoz, hogy szomját eloltsa. Addig a karján tartja a tele korsót. Közben figyelmesen körül néz és észreveszi a szolgálóhoz tartozó tevéket. Nem álmodozó leány, hanem házias. „Midőn eleget adott neki inni, mondta: Tevéidnek is merítek, míg eleget nem ittak.” A kért jelhez elég lett volna ennyi. De a leány többet tett. Nem várta meg, míg a szolgáló igent mond az ajánlatra, hanem sietve kiürítette korsóját az itató vályúba s újra futott a kúthoz, hogy merítsen; és merített mind az ő tevéinek. Gondoljuk csak meg, hányszor kellett lemenni az üres korsóval és feljönni a megtöltött korsóval, míg a szomjas sivatagi állatok eleget ittak! Mind a tízen! A szolgáló ámulatba ejtette a nyilvánvaló csoda, amit alázatot imájára megtett az Örökkévaló a leány révén. Mégsem siet el a dolgot, hanem türelmesen megvárja a fejlemény végét. A férfi pedig álmélkodott rajta, hallgatva, hogy megtudja, vajon szerencsésé tette-e az Örökkévaló az útját, vagy nem? Mekkora boldogság töltötte el a

szolgáló szívét, mikor a leány befejezte a szeretet szolgálatait! Beteljesedett Ábrahám prófécijája, amelyben megígérte a szolgálóknak, hogy Isten elküldi vele angyalát és sikeres lesz az útja. Most már tudta, hogy megtalálta Izsák jövődő feleségét. Csak még az volt hátra, hogy a leány is elfogadja Izsákot férjének, és hajlandó legyen elmenni messi földre Beersabéba. Ezért hozzáfog cselekedni.

„És történt, hogy midőn a tevék eleget ittak, elővett a férfi egy arany orrkarikát, súlya fél sékel, és két karperecet a kezére, súlyuk tíz arany. Az orrkarika és a karperec abban az időben szokásos ékszer. Ez nem csak „fizetség”, ajándék, hanem jegyajándék akar lenni. De a Szentírás világában égi mondanivalója is van. A belső ember jó szimatját jelenti. Megérzi az erény illatát. Sőt, az Énekek énekében Krisztus illatát is jelenti. „Keneteid illata után sietünk. Ezért szeretnek Téged a lányok.” A belső ember keze a jócselekedetre készséget jelenti. A némán adott ajándék után megszólal a szolgáló: „Kinek a leánya vagy te? Add csak tudtomra, vajon van-e atyád házában hely számunkra, hogy megháljunk?” Csoda csodát követ. Mert a leány válaszából megtudhatja, hogy Ábrahám rokonságába érkezett. Tehát abba a rokonságba, ahonnan Ábrahám elindult Isten hívására, akik nem voltak olyanok, mint a pogány népek. Arra is feleletet kap, hogy neki és kíséretének, meg a tevéknek lesz helyük éjszakára. És mondta: „Betuél leánya vagyok én, aki Milkának fia, akit szült Nácho-makl. És mondta neki: Szalma is, abrak is sok van nálunk, meg hely is a meghálásra.” Azt várnánk, hogy a szolgáló megint a leányhoz szól, de más történik: „És meghajolt a férfi és leborult az Örökkévaló előtt. És mondta: Áldott legyen az Örökkévaló, uramnak, Ábrahámnak Istene, aki nem vonta meg kegyelmét és hűségét uramtól: én azon az úton vagyok, amelyen vezetett az Örökkévaló: uram véreinek házába.” Ez a beszéd Istennek szólt, de a leánynak is, aki hallhatta.

Folytatjuk
Urbán testvér

Jónás

Vajjakam jóna livrocha tarsisa milifné Adonáj És fölkelt Jónás, hogy elfusson Tarsisba az Örökkévaló színe elől. Jónás abban szót fogadott, hogy fölkelt, de abban nem, hogy elmenjen Ninivébe, a nagy városba, hanem azért kelt fel, hogy elmeneküljön az Örökkévaló színe elől. Feltehetjük a kérdést, ennyire ostoba lehet egy próféta, hogy Isten színe elől el akar tűnni, holott tudhatná, Isten mindenütt jelen van. Talán nem ismeri a zsoltárt: „Hová mehetnék lelked elől, hová bújhatnék színed elől?” (139. zsoltár 7. vers). Egy igen fontos és nemritkán elfelejtett igazságról értesülünk most. A karizmák töredékesek. Aki a prófétálás ajándékát kapta, nem biztos, hogy a tudás ajándékát is megkapta. A próféta is bűnös ember. Attól még igaz lehet, amit akkor hirdet, amikor „fölkötte van az Úr keze”. Éppen most esik gyakran szó a fatimai üzenetről. A még élő látnok, Lúcia nővér vallja, hogy amit látott, sem akkor, sem most nem tudja megmagyarázni. Ez a tanító hivatal dolga. Még van tanulnivalójuk a karizmatikusoknak és azoknak, akik velük foglalkoznak...

Tarsis: ez a szó szerepel Jáfet utódai közt. Népet jelent, de a mai Hispániát is jelentheti, sőt egy féldrágakövet is, amit másként krizolitnak vagy topáz-nak mondanak.

Vajjered jafo és lement Jaffába. Jaffa az Apostolok Cselekedeteiben előfordul Joppe néven, ahol Simon Péter feltámasztotta a halott Tabitát, és ahol a háztetőn délben imádkozva égi látomásban részesült. Ide jöttek el Kornélius követői, hogy elhívják az apostolt Cezáreába. Érdekes, hogy akkor is misszióról van szó, a pogányok megtéréséről, és ott is tiltakozik az apostol a tisztátalan állatok evésétől, ami a pogányokkal való érintkezés jelképe volt. Péter az Evangéliumban mint „Jónás fia” szerepel. Jónás próféta tehát felkel ugyan, de „lemegy, leereszkedik”. A város gonoszsága „felszáll”, Jónás viszont leszáll. Az Énekek Énekében előfordul a Jaffa szó, mint a menyasszony „szépsége”.

Vajjimca anijja baa Tarsis és talált egy Tarsisba menő hajót. Maca – találni (40-90-1). Ez azt jelenti, hogy keresgélte. Isten az elveszett embert, a bűnöst keresi, a rossz próféta vi-

szont a menekülés eszközét keresi. Pedig Ezekielknél azt olvassuk, hogy a próféta a vár fokán őrt áll és az a feladata, hogy megfújja a kürtöt, amikor jön az ellenség. Ha megtette ezt a kötelességét, akkor megmen-tette a saját lelkét és a rá hallgató bűnösöket is. Ha viszont nem fújja meg a kürtöt és emiatt meghal a bűnös, akkor a vérét a prófétától kéri számon Isten. Éppen ezért mondja Pál apostol is, hogy „jaj nekem, ha nem hirdetem az Evangéliumot”. Anijja (1-50-10-5) hajót jelent, de nyögést, sóhajt, siránkozást is. Addig keresett Jónás, míg olyan hajót nem talált, amelyik éppen Tarsisba megy. De ez nem elég. A legolcsóbb mindig az, ami az Isten akarata, a bűn mindig költséges. Vajjiten szecharah (6-10-400-50) (300-20-200-5)=megfizette a bért. Natan=adni, megadni, ajándékozni. Szecher=bér, fizetség. Jákob egyik fia, akit Lea szült neki, az Isszakár nevet viseli. Azért adta az anyja ezt a nevet, mert a mandragóráért „kibérelte” Rácheltől Jákobot. Tarsis, a mai Spanyolország elég messze van Jaffától. Sok lehetett a viteldíj. Vajjered bah lavo immahem Tarsisa milifné Adonáj. (6-10-200-4) (2-5) (30-2-6-1) (70-40-5-40) (400-200-300-10-300-5) (40-30-80-50-10) (10-5-6-5) És leszállt abba, hogy odamenjen velük Tarsisba az Örökkévaló színe elől. A mondatból kiderül, hogy a hajó belsejébe ment le, amint később látjuk, hogy a hajó mélyében aludt. Isten elől oda akart bújni. Egyébként is, a hosszúnak ígérkező úton érdemes jó mélyen elhelyezkedni. Külön kiemeli a Szentírás, hogy többen voltak a hajón. Később Pál is hajózik, de evangelizálni, még akkor is, amikor fogolyként megy Rómába. De ő nem az Úr színe elől megy, hanem az Ő követségében. Amikor a Szentírás ugyanazt a kifejezést – látszólag fölöslegesen – ismétli, akkor hangsúlyozni akarja a kifejezést. Most is megismétli: „Az Örökkévaló színe elől.” Vadonáj hétil ruah-gdola elhajjam (6-10-5-6-5) (5-9-10-30) (200-6-8) (3-4-6-30-5) (1-30)-(5-10-40) És az Örökkévaló nagy vihart hajított a tengerre. Tul (9-6-30)=vetni, dobni, eldobni, odalökni, hajítani. A „nagy” város érdekében „nagy” vihart bocsát az Örökkévaló a tengerre. Az Evangé-

liumban gyakran esik szó a Galileai tengeréről és szélviharról. Érdemes megtalálni a párhuzamot. Ám itt még figyelemre méltó a nagy szél Ruach-gadola (200-6-8) (3-4-6-30-5) is. A Szellemet, a Lelket is jelenti a „ruach”. Pünkösdkor valóban nagy szél csapott a házra, ahol együtt voltak a tanítványok. Ám ott lángnyelvek oszlottak szét és a Szent Szellem leereszkedett az egyházra. A Jelenések könyvében a tenger a népek sokaságát jelenti. Tehát szellemi értelemben a pünkösdre is utal a tengerre lecsapó nagy szél. Vajhi saar-gadol bajjom (6-10-5-10) (60-70-200)-(3-4-6-30) (2-10-40) És lön nagy vihar a tengerben. Nem csak az Evangéliumban, hanem Szent Pál római útján is találkozunk a nagy viharral, ami végül is hajótöréssel végződött, bár, amint Pál megjegyezte, az emberek mind megmenekültek. Vöhaanijja chissava löhissavér (6-5-1-50-10-5) (8-300-2-5) (30-5-300-2-200) és már azt gondolták, hogy a hajó összetörik. Vajjirú hamllachim (6-10-10-200-1-6) (5-40-30-8-10-40) És megjedtek a hajósok. Vajjizaku is elohaju És kiabált mindegyikük a maga istenéhez. Nem szabad lenézniük a pogány hajósokat, akik valószínűleg nem egy nemzethez tartoztak, inkább arra kell gondolunk, hogy az ókorban minden népnek megvolt a maga istene. Egyedül Izrael vallotta az Egyetlen Istent, bár az izraeliták sokat vétkeztek ezen a téren, mert átvették a szomszéd népek isteneinek tiszteletét. Tisztelnünk kell a hajósokat, mert a maguk módján keresték Istent. Vajjilatilu et-hakélím aser baanija el-hajjal löhakil méaléhem (6-10-9-30-6) (1-400)-(5-20-30-10-40) (1-300-200) (2-1-50-10-5) (1-30)-(5-10-40) (30-5-100-30)(40-70-30-10-5-40) és bevetették a hajón levő tárgyakat a tengerbe, hogy könnyítsenek magukon. Ugyanezt teszi szik azon a Rómába tartó hajón a tengerészek, amelyen Pál is utazott fogolyként. Az Istenhez fordulás azzal jár, hogy az ember elhajít magától mindent, ami akadályozhatja az Istenhez vezető úton. Amikor a tanítványok a Genezéteti tengeren viharba kerültek, nem volt nélkülözhető holmijuk, mert Jézus követségében jártak, aki arra indította őket, hogy ne vigyenek magukkal semmit az útra. Jónásnak se volt „kidobálni való” holmija.

Folytatjuk
Urbán testvér

A teremtés dicsérete

VIII. Nagyszőlősi Ökumenikus Ifjúsági Találkozó

A Jubileumi Szentév és a második évezred utolsó napjaiban, december 28. és 30. között, mintegy 120-an gyűltünk össze reformátusok, római és görög katolikusok a Perényi Zsigmond Középiskolában, hogy együtt imádkozhassunk, elmélkedhessünk, dicsérhessük Istent csodálatos műveiért. Az idei találkozó, melyet a Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetség rendezett, rendhagyó volt, hisz a megszokottaktól eltérően idén csak a római katolikus egyház képviselői készítettek előadást, elmélkedést, színdarabot.

A találkozó főelőadója fr. Zatykó László ferences atya volt, aki több szerzetes testvérrel és jelölttel, valamint kíséretével érkezett a találkozóra. László atya 10 évvel ezelőtt teljesített szolgálatot ezen a vidéken. Bevezető elmélkedésében az atya sissi Szent Ferenc Naptestvér-énekét mutatta be. Az 1224-ben írt himnuszt „ökumenikus éneknek” nevezte az előadó, mert Istent a teremtésért mind együtt di-csérhetjük, felekezettől függetlenül. „A mai egyház olyan, mint Szent Ferenc tépett köntöse. Az egység nem érvényesült, és mi is szakítottunk a köntösön” – tette hozzá az előadó. És igaza is van, hisz Isten azt akarja, hogy mindannyian egyek legyünk, ami sajnos napjainkban nem szokik megvalósulni. Szent Ferenc azt mondja, hogy rövid az élet, és ne a semmivel foglalkozzunk, hanem éles szemmel keressük a jót, a rossz ellenkezőjét. Minden bűnünk Jézus szenvedéséhez járul hozzá. „Aki megtapasztalta Istent – és mi naponta megtapasztalhatjuk – az nem tud nem megbocsátó lenni” – teszi hozzá az előadó.

A második előadás a szerelem témakörét boncolgatta. Jézus több alkal-

lommal is mondja az evangéliumban: „elérkezett az óra”. Az előadó azt próbálta részletezni, hogy az ember életében mikor érkezik el az óra a szerelemre: „minden egy szerelem, de a szerelem az, ami Istentől forrászik. Ha a szerelem lényege csak a testi egyesülés, és nem a férfi és a nő szívbéli és lelki egyesülése, akkor az hazugság, és a hazugság mindennek a halála. Ez az úgymond szerelem háborúskodásba, viaskodásba fajul. Az ember testben élő lélek – a lélek élteti a testet”. Azt is megtudhattuk, hogy a szerelemnek öntranszcendensnek kell lennie, tehát a szerető fél ki kell, hogy lépjen önmagából, és keresnie kell a másik akarátát. Szükséges, hogy beleélje magát a másik helyzetébe, és megtagadja önmagát.

Az előadások után volt lehetőség kiscsoportos beszélgetésre. A vacsora utáni elmélkedésben László atya próbálta közelebb hozni hozzánk a Naptestvér-éneket. Tihámér atya az aprószentekről elmélkedett. Az éjszakai pihenés előtt volt még idő ismerkedésre, beszélgetésre.

A pénteki nap a felekezetenkénti istentisztelettel kezdődött. Aki ezen a két napon elzarándokolt a szőlősi templomba, szentáldozáshoz járult, elvégezte a kötelező imákat a Szent-anya szándékára, az teljes búcsút nyerhetett, hisz ez a templom is kijelölt búcsújáró hely volt a jubileumi esztendőben.

A délelőtti előadást egy fiatal szegedi lány tartotta, aki betegsége folytán már többször is megtapasztalhatta a halál közelségét és az ember tehetetlenségét. Mónika teljesen lebénult, már csak gondolkodni tudott, és lélegeztetőgépek tartották életben, amikor úgy döntött, hogy kapcsolják le róla a gépeket. Isten csodálatos

gondviselése és kegyelme folytán életműködése nem állt meg, hanem elindult a gyógyulás irányában. Azóta felépült, megtanult járni, visszanyerte a látását, és most ő látogatja és vizsgasztja a szegedi klinikán lévő „sorstársait”.

A délutáni előadást sportverseny előzte meg, amelyen lehetőség nyílt egy kis kikapcsolódásra és lazításra. Az előadást fr. Varga Kapisztrán ferences atya tartotta a zenéről, az énekről, Szent Ferenc énekéről. „Egy ember, az élete az ének... ő Szent Ferenc.” Az emberi ének ember mivoltunkat fejezi ki – hallhattuk. A kiscsoportos beszélgetés során elgondolkodhattunk azon, hogy van-e helye életünkben a zenének; fakadt-e már ajkunkról ének örömünkben, bánatunkban. „Az Úr komédiásai vagyunk” – mondja Szent Ferenc, Isten Szegénykéje.

Az esti taizé-s elmélkedést Domonkos atya tartotta. A Horificus rablóról és a Szentcsaládról hallott történetből láthattuk, hogy egy-egy kedves szó hogyan tudja megváltoztatni egy ember életét.

A találkozó zárónapján a László atyával érkezett szerzetes testvérek és jelöltek színdarabját láthattuk. A darab azt az időt jeleníti meg, amikor Szent Ferenc betegségében és gyengeségében megírja a Naphimnuszt.

A találkozót meglátogatta Gulácsi Lajos református és Majnek Antal római katolikus püspök. A főpásztorok szavaikkal biztatták a fiatalokat az új évezred küszöbén a hitre, reményre, szeretetre. A találkozót fórum és meleg ebéd zárta.

A találkozó egész ideje alatt volt lehetőség szentgyónásra és lelki beszélgetésre. Köszönetünket fejezzük ki azoknak, akik megszervezték és lehetővé tették a találkozót. Isten fizesse meg!

A találkozó véget ért, de most kezdődött csak meg igazán, mert amit hallottunk, arról most tanúságot kell, hogy tegyünk, és élnünk kell egészen a következő találkozáig, amit református testvéreink szerveznek nekünk.

Jó volt újra Kárpátalján lenni. Találkozni rég nem látott ismerősökkel, új arcképeket megismerni és felfedezni, hogy hasonló úton járunk, hogy Jézus kapcsolja össze közöttünk, még mielőtt megismertük volna egymást. Megérintett az előadások mélysége, konkrét, lényegretörő volta.

Jó volt megtapasztalni a Kárpátalja minden részéből jelen lévő fiatalok nyitottságát, közvetlenségét, a szemükből sugárzó tisztaságot.

Köszönjük a lehetőséget, hogy részt vehettünk ezen a találkozón és mindazt a szeretetet, amivel fogadtatok és körülvettetek bennünket!

Rita és Anikó, Budapest

Mikulyák László

Könyvek házasságról, szerelemről

Dr. Pálhegyi Ferenc: Keresztyén házasság - II. rész

A könyv második felében a szerző a különböző szerepkörökkel, a gyermekneveléssel és a napjainkban megtalálható családmodellekkel foglalkozik.

A XX. században sokan gondolták úgy, hogy itt az ideje a férfi-női szerep közötti különbség megszüntetésének. Bár a nőket ért igazságtalanságok közül valóban sokat felszámoltak, ez a folyamat azt is magával hozta, hogy – különösen a nők, de sok esetben a férfiak is – elvesztették biztonságérzetüket, amit a Bibliában is szereplő feleség-mivoltuk ad. A szerző hangsúlyozza, hogy napjaink nagyszámú házassági krízise éppen abból adódik, hogy nem értjük, amit a Biblia a házassági szerepekről tanít, vagy nem vagyunk hajlandók e szerint élni. Ebben a légkörben pedig a gyerekek is elvesztik biztonságérzetüket.

Figyelem: a Biblia nem állítja azt, hogy a férfi magasabb rendű! „Az Úrban nincs asszony férfi nélkül, sem férfi asszony nélkül.” Szent Pál szavai arra mutatnak rá, hogy egyik házasság-élet sem teljes a másik nélkül, mint ahogy az olló vagy a cipzár egyik fele is csak a másik féllal együtt kap értelmet. Nézzük hát, mit tanít a Szentírás a házastársi szerepekről!

A FÉRFI

A szerepét jól betöltő férjet arról lehet felismerni, hogy felesége boldog mellette. Az „igazi” férfi Istenben bíz. Nem önmagában, mint a zsarnok férj, aki mellett felesége nem tud kibontakozni – sem feleségében, mint a papucsférj, aki mellett viszont felesége kénytelen „férfivá” válni, szerepét átvenni.

A férj feladatai Szent Pál szavai alapján a vezetés, a szeretet és a gondoskodás.

„A férfi feje a feleségnek, ahogyan Krisztus is feje az egyháznak.” A vezetés nagy felelősséget jelent, ugyanakkor szolgálatot is. Krisztus is „azért

jött, hogy szolgáljon”. A vezetés hasonlítható a kertész munkájához is, akinek keze alatt jól fejlődnek a növények. Végül a vezetés magában foglalja a légkörteremtés feladatát.

„Férfiak! Úgy szeressétek feleségeket, ahogyan Krisztus is szeretete az egyházat és önmagát adta érte!”

Hogyan szeretete Krisztus az egyházat?

1. Kezdeményezően – az Ő szeretete megelőző szeretet.

2. Feltétel nélkül – bár az Egyház soha nem volt tökéletes, Krisztus mindig szeretete és a magáénak fogadta el. A férj szeretete sem függhet felesége magatartásától.

3. Önmaga feltétel nélküli odaadásával.

4. Tetteikkel – ha kell, alvás nélkül, gyalogolva, több munkával – vagy ha kell, minden munkát félretéve.

5. Szavakkal – fontos, hogy ilyen módon is rendszeresen kifejezzük szeretetünket.

6. Egész valójával, testestül-lelkestül.

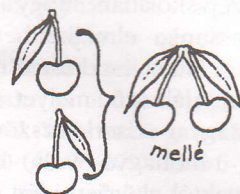
7. Akarattal – szeretetünknek első sorban akarati döntésen kell alapulni, nem változékony érzelmeinken.

„A férfiak is szeressék a feleségüket, mint saját testüket. Aki szereti a feleségét, az önmagát szereti. Mert a maga testét senki sem gyűlöli, hanem táplálja és gondozza, ahogyan Krisztus is az egyházat, minthogy tagjai vagyunk testének.” Gondold át, mennyi időt töltesz tested gondozásával – és mennyi idő, figyelem jut a feleségednek? A gondoskodó férj úgy viselkedik, hogy a felesége érzi és tudja, hogy ő fontos a férje számára. Ezt abból tudja meg, hogy férjének van rá ideje, és kéréseit nem felejt el. Ha ez így van, az asszony is képes lesz igazán feleségnek lenni.

A FELESÉG

A feleségszerep lényege: segítő-társnak lenni. A jó segítő-társ engedelmes, tiszteletteljes és szeretetteljes.

Az engedelmisség nem szolgálalépcsőt vagy alacsonyabbrendűséget jelent, hanem azt, hogy a feleség be-

A Biblia megoldása a női egyenjogúság kérdésére: helyére tenni a nőt – nem a férfi fölé, nem a férfi alá, hanem a férfi mellé. Kettőjüknek együtt van értelme.

leilleszkedik a férje által adott keretbe, előzékeny vele, alkalmazkodik hozzá. Bár ezt a területet vitatják legjobban a női szerepek körül, mégis ez az, ami védeltséget biztosít a nő számára, hiszen a döntés felelősségét felvállalni többnyire nagyobb lelki teher, mint engedelmesen követni a férfi döntését. Egyébként egy jól működő házasságban a döntések nyilvánvalóan közös gondolkodás eredményeként születnek meg.

A tisztelet a feleség részéről a férfi alapvető igénye. Bármilyen sikeres legyen az életben, igazából csak akkor érzi jól magát, ha felesége fokozott odafigyelését, másoktól megkülönböztető magatartását, bátorítását sikerek és kudarcok esetén is tapasztalja.

A feleség (és a férj) részéről a szeretet feltétel nélküli elfogadást és feltétel nélküli önátadást jelent, mivel házastársunk Isten ajándéka számunkra. Ez a szeretet felvállalja a házastárs kudarcait is, nem kesereg, nem tesz szemrehányásokat.

A GYEREKEK NEVELÉSE

A gyermeknevelés felelőssége a házaspáré, és – bármilyen meglepő – elsősorban az apáé. A tesszalóniki levél szerint az anya dajkál, az apa int

és buzdít. Azzal azonban mindkettőjüknek tisztában kell lennie, hogy gyermekük valójában Istené.

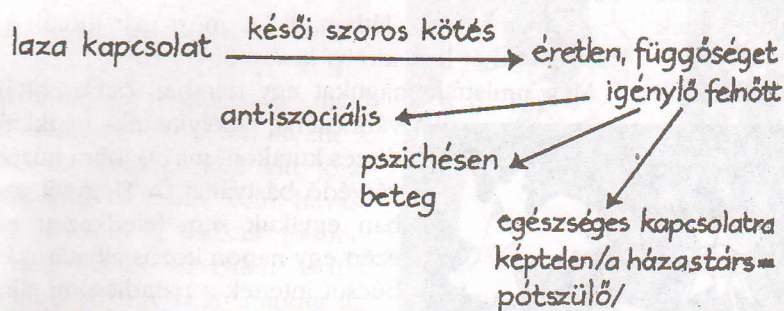
Egy másik fontos alapelv, hogy a gyermek csak akkor érzi magát biztonságban, ha az apa és az anya számára is első helyen Isten, második helyen a házastárs áll, ő, a gyermek

	BÜNTETÉS	FEGYELMEZÉS
cél	megtorolni sérelmünket	formálni a gyermeket
fókusz	helytelen viselkedés a múltban	helyes viselkedés a jövőben
attitűd	csalódottság, elkeseredés	szerelem és törődés
a gyermek érzelmei	félelem és büntudat	biztonság

Az egészséges anya-gyermek kapcsolat alakulása a csecsemőkortól a felnőttkorig:

Az elhibázott anya-gyermek kapcsolat alakulása:

velésről: „Apák, ne keserítsétek meg gyermekeiteket, hanem neveljétek őket fegyelemben az Úr útmutatása szerint!”

Vigyázat: a fegyelmezés nem azonos a büntetéssel!

Dr. Pálhegyi Ferenc könyve több olyan témával is foglalkozik, amiről hely hiányában itt nem írhatunk. Akit érdekel, keresse az eredeti könyvet! Összefoglalásként hadd idézzük még a könyv zárómondatát:

„A házasság: nem a mennyei boldogság ígéretének megvalósulása, hanem a földön folyó lelki küzdelemnek, Isten és a sátáni erők harcának színtere.”

Popovicsné Palójtay Márta

pedig a harmadik helyen következik.

Az Apa feladata, hogy a család pásztorja legyen, aki a nyáj előtt megy, azaz követni lehet őt. Fegyelmez, ugyanakkor biztat, bátorít, tiszteli a kibontakozó személyiséget. Istenkapcsolata is példa a gyerekek számára.

Az Anya szerepe a korai szoros kötődés kialakítása. A kicsi gyermek-anya-gyermek kapcsolat többnyire egész életre meghatározó. Az is az anya feladata azonban, hogy fokozatosan el tudja engedni gyermekét, tudva, hogy az nem az övé. Elősegíti, hogy Isten terve megvalósulhasson gyermekével.

A gyerek fejlődése szempontjából legmeghatározóbb a család légköre. (Ezért is olyan fontos a házasság ápolása!) A kertész munkájához hasonló a nevelés: többet foglalkozik a földdel, mint magával a növényvel. Azonban azt is tudni kell, hogy a nevelés sem mindenható – azt bontakoztatja ki a gyerekből, amit Isten mint lehetőséget beléje rejtett; mint ahogyan a kertész sem művirágot készít, hanem a magból kikelt növényből próbálja kihozni a legszebbet.

Az efezusi levél így tanít a ne-

a KAKUKK fiókáit más neveli (a nagyszülőknek, az óvodának, az iskolának adja őket)

a PÓK felfalja a kicsinyeit (annyira „szereti” és élvezi őket, hogy azok belepusztulnak a nagy „szeretetebe”)

a KOTLÓS mindig maga körül akarja tudni a csibéit (alig-alig engedi el őket valahova, ha lehet, elmegy minden iskolai kirándulásra, legszívesebben a nászutazásra is elkísérné „gyermekét”)

a PELIKÁN „vérrel táplálja” utódait (ő maga tönkremegy közben; minden energia, idő, pénz, figyelem és gondolat a gyereké, a házastársi kapcsolat is elsorvad)

az ÚR SZOLGÁLÓJA – az Úrtól kapta és az Úrnak ajánlja gyermekeit. Az anyaság számára szolgálat, amelyben ő hűséges, alázatos és önmegtagadó. Szép példa erre Mária, Jézus anyja

Puskely Mária

Játszani jó

Válasz helyett a Kisleány ismét kezét nyújtotta. Megcsöndesedett a barlang, elültek a rémítő szellemek, egyenesebbé vált a sziklás út. Hányszor fordultak jobbra meg balra, Rongybaba nem győzte számon tartani, de érezte egész szívvel, hogy a Fény felé haladnak. A tér egyszer csak kiszélesedett, s valóban, néhány cifra kanyar után kijutottak a napfényes szabadba. Azonban nem a hegyen, hanem egy mezőn találták magukat. Hová jutottak? A világ végére? Az ásító barlangszájhoz közel kopár fa meredezett: őrt állt egy varázsos világ előtt. A kápráztató napfény otthoni meleggel ölelte körül a két megfáradt vándort, akik énekkel léptek ismét a Fény birodalmába.

Friss patak csörgedezett pár lépésnyire, kínálta nekik életadó vizét. A távolabbi fákon feketerigó-csapat zengett füttykoncertet a nem mindennapi vendégek tiszteletére.

– Hát itt aztán lehet játszani! – állapították meg egyhangúlag. – De mit?

– Megvan! Építsünk!

– Mit?

– Házat, palotát, kacsalábon forgó várat!

– Kutat is ásunk?

– Hát persze! Hátha a patak gondol egyet s másfelé szalad!

– És mit csinálunk abban a nem tudom milyen lábon forgó várban?

– Én leszek a Király, te meg a Királyné! Ez már csak világos, nem?

Feledve a tegnap sötét rémeit, nagy buzgalommal azonnal nekifogtak. Színes kavicsokkal kirajzolták az alapokat, aztán micsoda termeket, bástyákat, tornyokat, kamrákat, rejtékhelyeket emeltek föléjük! Száz meg száz pompás szobát alakítottak ki, mindmegannyi valóságos lakosztály! Dolgoztak keményen. Amikor eljutottak az ezeregyedik lakosztályhoz, nagyot szusszanva megpihentek. Addigra már sorban álltak előttük az ékes szarkalábok, az elegáns margaréták, a lángvörös pipacsok – még a bogáncs is itt illegett közöttük, gyorsan zsebre rakva tüskéit. A két gyerek koszorút kötött egymásnak, majd a Napban rájuk mosolygó s a suttogó szellőben üzenetét elküldő Szülfőtya színe előtt Rongybaba rátette a maga gyöngyvirágkoszorúját a Kisfiú fejére... Aztán lekuporodott, hogy a Gyermek őt is királynővé avassa... Ásó, kapa, őket már senki el nem választja! Gyönyörködtek egymásban, közben fejedelmi mozdulattal viszonyozták a mókusok, a vén bagoly, a kakukkfőókák, a csiripelő ve-

rebek, az ezüstszárnyú gólya, a bátor réti sas, egyszóval valamennyi helyi barát hódolatát. Még a vakondok is előbújtak, s apró orrocskájukat a földhöz ütögetve fejezték ki leírhatatlan örömeiket. Ünnepezt az egész réti-mezei-erdei világ! A gyerekek maradéktalanul boldogok voltak, majdhogy táncra nem perdültek.

– Tudod mit? – így a Királyfi. – Ide máskor is eljövünk!

– És akkor mindig át kell vergődni ezen az utálatos sötétségen?

– Nincs más út, láthatad! De most már tudjuk a járást. Meg hát lesz királyi kíséretünk!

Még mulatták magukat egy darabig, csinosították

várkastélyt, mélyítettek ujjukkal díszes kutakon, magasabbra húzták a várvédő bástyákat. A Hegyről azonban egyikük sem feledkezett meg, ezért egy napon közös elhatározással búcsút intettek a paradicsomi tájnak. A várkastély őrizetét rábízták éppen ügyeletes pintyökére, mert hát sose lehet tudni...

A barlang sötét volt, miért ne lett volna az! Ez a természete, ezt már Rongybaba is belátta. Mindenesetre már nagyobb biztonsággal mozogtak benne, még virágkoszorújuknak sem esett baja. Meg is találták hamarosan a kijáratot.

Újból nekivágtak a Hegynek, szemmel tartva a még mindig felhőkbe takarózkodott hegycsúcsot. Másztak, kapaszkodtak, tolták, húzták egymást, fűtattak, mint otthon a kovács. Persze közben beszélgettek is mindenféléről... Hogy például a

fák miért nem tudnak sétálni, a nap hová megy esteként aludni, be szokta-e takarni magát, vagy akkor is melege van, hogy a levelibéka miért nem kedveli a roston sült halat...

Meg hogyan lehetne kicsit kiszínezni a Holdat, igen sápadt mostanában, talán haragszik, mivel hanyagul takarítják az udvarát? Meg hogy mit kellene csöppeníteni a tengerbe, hogy a víz ne legyen olyan irgalmatlanul keserű. Amíg ilyen és ehhez hasonló rendkívül fontos dolgokat tárgyaltak, nagy lépésekkel jutottak följebb. Az egyik pihenőnél Rongybaba még ilyesféle kérdést is megkockáztatott:

– Mondd, te tudsz írni?

– Hát persze! Már régen! – mondta természetes hangon a Gyermek. Azzal rögvést lekuporodott, és titok-

zatos arabeszkeket rajzolt az ösvény porába. – Már teleírtam az egész Tejutat. Jó játék.

Rongybaba bábész szemekkel nézte a bűvös jeleket. **Jaj, de szerette volna megfejteni!**

– És te, Rongybaba, te tudsz írni?

– Én?... É... Nem – vallotta be kissé szégyenkezve, de aztán mindjárt jókedvűen hozzátette: – Egy királynénak nincs is arra szüksége. Ott a Király, az majd elolvas neki mindent. – Füttyülni viszont tudok! – és már fújta is, versenyezve a környékbeli madarakkal.

Együtt trilláztak, füttyültek a világra!

Ember nem járta utakon lépegettek. Az ösvény is elkeskenyedett, úgyhogy már nem fértek el egymás mellett. Rendszerint a Gyermekek jártak elől, fáradhatatlanul, Rongybaba meg utána. Egy-egy pihenő után a Kislányban fölébredt a bátorság, „majd ő most megmutatja”, szóval átvette a vezetést. Ez nem mindig vitt jóra. Mellékösvényekre akart térni, havasi gyopárt gyűjteni, csúszkált jobbra-balra, meg színes kövekkel akarta magát megrakni. A vége mindig az lett, hogy leült az út szélére, nekikeşeredve. A magaslati levegő nemcsak arcukat festette pirosra, hanem bebújt bőrük alá, borzongtak, reszkettek a hidegtől.

– Gyerünk tovább! – parancsolt ismét ilyenkor a Gyermekek. Itt megfagyunk! – közben nyújtotta Rongybabának a kifogyhatatlan korsót. Húztak belőle, aztán ismét nekivágtak a csúszós, meredek kapaszkodónak. A helyes irányban.

– Ha fent leszünk, biztosan szánkózzunk! – biztatgatta a Kisfiú. Te szeretsz szánkózni?

– Az meg mi fán terem?

– Majd meglátod! Gyere, ne lógasd a lábad!

A fagy egyre keményebb kezekkel markolt beléjük. Egy kanyarnál Rongybaba megcsúszott, kezéből kirepült az otthonról hozott korsó és a mélybe zuhant.

– Nem baj, vigasztalta a Gyermekek, most legalább szabad mind a két kezed. Jobban tudsz kapaszkodni!

– Ohh, milyen halunk! Szomjan veszünk!

Ahogy így eljajdult, kőszáli sas csapott le mellettük, csőréből finom, friss cipót ejtett a lábuk elé. Egy szempillantás alatt eltűntették, alig volt idejük búcsút inteni a tovahúzó szárnyasnak. Amint léptek egyet-kettőt, meleg forrásra bukkantak. Jókat kortyoltak, fölmelegítették megdermedt kezüket, s újult erővel folytatták a kapaszkodást.

– Honnan veszünk szánkót?

– Majd akad az is. Már nem lehetünk nagyon meszesek.

Orrukig sem láttak már, puha felhő burkolta be őket.

Rongybaba alig szólott, csak arra ügyelt, hogy mindig a Gyermekek nyomába lépjen. Kezét fogva éltető erőt ér-

zett minden tagjában, szívében pedig a Gyermekek iránti forró szeretet áradt szét. Könnyűnek érezte magát, a meredek ellenére is egyenletesen szedte a levegőt. Elment volna a Gyermekekkel akár a világ végéig is. Éjszaka volt-e, nappal-e, fogalmuk sem volt. Tejfehér ködfelhőben jártak, olyan biztonsággal, mintha otthon volnának a falucska főutcáján.

Fölfelé oszladozni kezdett a felhő. Előttük az ég enciánsátora, s mintha a távolból madárfütty is hallatszana... Mentek tovább a hang után... Az ösvénynek vége szakadt, és egy utolsó fordulóval tágas fennsíkra értek.

– A csúcs! Fölértünk végre! – kiáltott a Rongybaba.

Örömben összeölelkeztek. Ragyogó napfény özönlötte őket körbe, szelíd melegével átjárta minden porcikájukat.

Érezték, szülői kar öleli őket és lehel homlokukra drága csókot. Ismeretlen dallamokat dalolt a szellő, soha nem látott pompás virágok bókoltak előttük.

– Istenem, de szép itt! Építsünk itt is, vagy állítsunk sátrat! – így az elragadtatott Kislány.

– És akkor már sose szánkózzunk? – emígy meg a Gyermekek. Körülné-

zünk, aztán továbbállunk.

Kéz a kézben sétálgattak, fogadták a Hegycsúcs világának hódolatát. Egészen otthon voltak, édes kettesben, mégis barátokkal, testvérekkel együtt. Tudták, hogy a szívében magukkal hozták mindenkit, akit csak szeretnek. És ki az, akit nem szeretnek...? Rongybaba átölelte volna nem csak a kis falu népét, hanem az egész világot! A Kisfiúval egymás szemébe néztek, s tudták, hogy egyre gondolnak.

Teleszívták magukat a csúcs tiszta levegőjével, megfürödtek a napsugárban, s frissiben malomkerék nagyságú bokrétát kötöttek a fennsík káprázatos tündöklő, bódítóan illatos virágaiból. Liliomszálnak, az Édesnek készült a szívárvány csokréta. Biztosan várja már őket...

– És akkor most honnan lesz szánkó? – érdeklődött Rongybaba. Megígérted!

– Várj egy picit. Olyan szánkóba ülünk, ami hetedhét ország között bonyolítja a forgalmat.

A Gyermekek két ujját szakszerűen a szájába dugva nagyot füttyentett. Éppen csak a szemük rébbent, s máris előttük állt a Göncöl! Megvolt valamennyi csillaga, köztük a szántalp, az ülésen meleg takaró. Elöl befogva a Bika, az Oroszlán, lógósna meg a nagyszarvú Kos.

– Beszállás! – vezényelt a Gyermekek.

Rongybaba bekászálódott, aztán kényelmesen elhelyezkedett az ülésen. Még egyszer körülpillantottak a varázslatos tájon, s ekkor a Kislány kacagva-rémülve fölkiáltott:

– Nézd! Mi van ott! Egy másik Hegy! S nem is látszik a csúcsa!

– Akarod, hogy legközelebb azt is megcélazzuk? – nevetett vissza a Gyermekek, s egyáltalán nem látszott meglepettnek. De előbb hazavisszük ezt a virágcsokrot! Aztán majd meglátjuk... Különben is, most szánkózni fogunk!

Elbúcsúztak, még egy utolsó pillantással áttekintve, mi a szélesség és hosszúság, a mérhetetlen magasság és mélység...

– Halihó! Hajrá! – s megindult a Göncöl-szán lefelé.

Ez volt aztán a mulatság! Úgy siklott a csillagszán, mint az álom, úgy repültek a sziklák, dombok, mint a mesékben szokás. Elhagyva a havas tájat, a szántalpak maguktól leestek, s most már kissé lassúbb tempóban gurult a csillagszékér. A Hegy lábánál, mielőtt a kocsit visszaengedték volna megszokott pályájára, Rongybaba még gyorsan kifényesítette a jobb oldali első csillagot, ugyanis mint-ha kissé belemart volna a földi rozsdá...

Ki tudná ecsetelni a viszontlátás örömét! Az Édes királynői mozdulattal vette át a neki szóló hatalmas virágcsokrot. A ceremónia persze nem akárhogyan történt, a szeretett Fiú és Kisleány ismét csak játszottak: az előbbi apródként hajolt meg, Rongybaba meg az udvari bolondot alakította.

Jelentkeztek a barátok, a szomszédok is: hát megkezdte a két csavargó! A gyerekhad már új játékterv ügyében kezdett sűrögni, amikor hirtelen leszállt az est.

– Holnap is nap lesz – bocsátotta el őket a ház Úrnője. Nézzétek, ismét fent ül már a vacsoracsillag!

A Kisfiú és főképp Rongybaba azonban mást kerestek a sötét égi országúton, aztán megkönnyebbülten

fölsóhajtottak: a Göncöl minden baj nélkül haladt megszokott pályáján, sőt, mintha egyik csillagával vissza is hunyorgott volna utasaira... Fáradt volt a két Gyermekek, de kimondhatatlanul boldog.

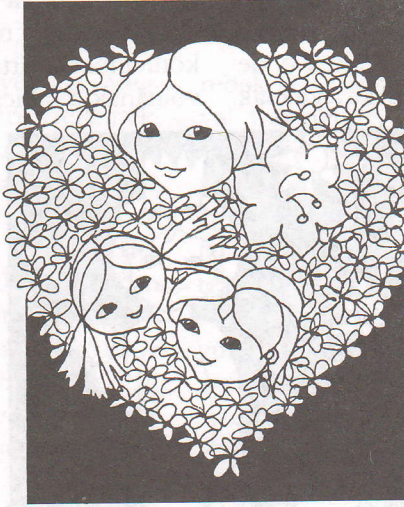
Nagyot játszottak ma, és holnap talán még szebb kalandok várnak rájuk... Talán hamarosan kiterítik maguk elé a mennyei utak térképét is, hiszen itt az ideje, hogy előkészítsék a legnagyobb kalandot: utazást a csúcsok fölötti magasságokba, egészen a Kisfiú Szülőatyja házáig.

– Még egy kis idő... – súgták egymásnak elalvás előtt...

Titok!...

Leszállt a csendes éj. A békésen szunnyadó két Gyermekekben maga a Lélek álmodott... Az Édes Virágszál könnyed kézzel takargatta be őket,

és csókot lehelt a Kisfiú meg Rongybaba homlokára... Valamennyiüket a Szülőatyja ölelte magához.

Megfejtések

BIBLIAI JÁTÉK – 2000/5. SZÁM

Demkó Éva (Bene), Hofiják Pál (Kőrösmező), Zsábely Edit (Mezőterebes), Nagy Zsuzsanna, Nagy Zoltán, Simon Anna, Simon György (Munkács), Szviscsu Marina (Nagyszőlős), Demjén Tamás (Rát), Varga Alexandra, Varga Dóra (Sislóc), Bodák Hajnalka (Técső), Szpivák József (Visk)

Könyvjutalmat nyertek: Demjén Tamás, Simon Anna, Szviscsu Marina

A nyereményeket postai úton kézbesítjük.

Kedves Hittanosok!

Az előző évben a Biblia tanulmányozására irányult az éves hittanversenyünk. Ebben az évben szeretnénk, ha a hittan tananyag minden részére kiterjedne. Ezért most megpróbáltunk egy olyan sorozatot elindítani, amely átfogja a hittanórákon tanultakat, és alapos ismereteket kíván. Ezek a témák a következők: egyháztörténelem, liturgia, bibliaismeret, szentek élete stb.

Az előző évhez hasonlóan idén is összesítjük a pontokat, és végül összesített eredményt fogunk hirdetni. Mindenkinek jó szórakozást és eredményes versenyt kívánunk.

1. FORDULÓ

Igaz vagy hamis?

1. Jézus fogantatása Betlehemben volt.
2. Jézus nevelőapjának foglalkozása kőműves volt.
3. Jézus Názáretben nevelkedett.
4. Jézust a Mennyei Atya keresztelte meg.
5. Jézus 33 éves korában kezdett el keresztelni.
6. Júdás 30 aranypénzért árulta el Jézust.
7. Jézus születésekor Augustus volt a császár.
8. András volt Jézus szeretett tanítványa.
9. Jézus járt Egyiptomban.
10. Jézus első csodáját Kánában tette.

Ki mondta kinek?

1. Tegyétek, amit fiam mond!
2. Sokak romlására és feltámadására lesz Ő Izraelben: jel lesz, amelynek ellenszegülnek – és a lelketek is tör járja át – hogy megvilágosuljon sok szív titkos gondolata.
3. Uram, kihez menjünk? Az örök élet igéi nálad vannak.

Melyek tartoznak egymáshoz?

Szent Péter	Damaszkusz
Szent Pál	Róma
Ananiás	Joppe
Szent István vértanú	Cezárea
Szent Jakab	Jeruzsálem
Kornéliusz	Tarzus

Rembrandt – a „festők fejedelme” III.

Rembrandt csodának tűnik hazája kortárs festői között. Az ő munkásságukban ugyanis a korabeli békés, takaros, érzéki és polgári Hollandia szelleme jut kifejezésre. Ők nem gyötrődnek elmélkedéssel, nem emelkednek a Biblia és a történelem eszméinek magasságába; soha nem érezték bőrük alatt a szorongást és a gyászt, eszük ágában sincs az egész emberiséget

szívükbe zárni; a századokon átzúduló kiáltások, zokogások, félelmek – amelyek özönét Ábrahám, Izsák és Jákob pátriárkák, Saul, Dávid és Salamon király, valamenyi apostol és szent asszony, s majd azok teljes terhét a Szűzanya és isteni Fia lelkére vette – őket aligha bántják. Ezzel szemben Rembrandt hitelesíti a természetfelettit. Ehhez egyetlen eszközt hasz-

nál: szándékosan egybemossa a misztikumot és a való életet, egyetlen villámot sodor a kettőből. Fel fogja legbensőbb énünk zokogásait, kiáltásait, örömeit, szenvedéseit, reménységeit, s azután megmutatja nekünk azt az Istent, akit magasztal, s akit ugyanazok az érzelmi viharok tépáznak, mint bennünket. A középkor művészei közül sokan a hiszékenység és a naivitás révén hozták közel hozzánk a természetfelettit. Rembrandt a szenvedés, a szorongás, a gyengédség és az öröm, vagyis a teljes élet útján vezet hozzá bennünket.

Az oly sokszor megfestett Ábrahám áldozathozatalának jelenetét Rembrandt úgy festi meg, mint az emberi lét élethű történetét. A megkötözött Izsák az áldozati oltáron fekszik. Ábrahám fia fölé emelt keze már kész lesújtani, és hogy ne lássa e szörnyű pillanatban fia arcát, másik nagy, izmos, dolgos kezével eltakarja azt. A váratlanul megjelenő angyal elvonja Ábrahám kezét, és a kés kihull belőle. A fiú mozdulatlan, kiszolgáltatott, védetlen teste és Ábrahám erős alakjának széles mozdulata, valamint az égi hírnök szenttelen arca és az apa bánattal teli tekintete közötti jól érzékelhető ellentétben rejlik a jelenet mély lélektani tartalma.

Dávid király és bűnös fia, Absalom kibékülésének jelenetét Rembrandt előtt valószínűleg senki sem festette meg. Amikor a festő az ószövetségi történetet olvasta és megpróbálta elképzelni a Szentföld királyait és pátriárkáit, bizonyára az élénk forgalmú amszterdami kikötőben látott keleti emberekre gondolt. Ezért öltöztette Dávidot, mint valami hindut vagy törököt, óriási turbánba, ezért övezte görbe karddal Absalomot. Nyilván vonzotta szemét a keleti öltözet pompája, örült, hogy megfestheti a drága kelméken játszó fényeket, a drágakövek csillogását. De, mint a legtöbb festményén, itt is sötétes, barna tó-

Rembrandt: Ábrahám áldozathozatala

nusok uralkodnak. A sötét árnyalatok viszont annál inkább kiemelik a felvillanó fényt. De a varázslatos fény-árnyékhatások sohasem öncélúak, mindig az ábrázolt jelenet drámaiságát fokozzák. Keresve sem találnánk megindítóbb pillanatot: a hivalkodó ruházatú, büszke ifjú herceg apja megbocsátó karjaiba temeti arcát, míg Dávid király csendes, megbékélt szomorúsággal fogadja fia bánatát. Nem látjuk Absalom arcát, mégis átérezzük, mi játszódik le a lelkében.

A „bűnös fiú a megbocsátó atya karjaiban” téma megismétlődik majd a Rembrandt utolsó éveiből származó Tékozló fiúban. Egyike a mester legmegrázóbb alkotásainak. A könnyelmű fiú a tékozló évek és a sok nehéz megpróbáltatás után megtér az atyai házhoz. Az atya végtelenül szelíd és irgalmas mozdulattal helyezi kezét az előtte térdre hulló ember vállára. Az árnyékban bizonytalan körvonalú alakok állnak és részt vesznek a csavargónak és atyjának kibékülésében, aki harag nélkül várta, mert jól tudta, hogy a megfelelő napon majd visszatér, hogy elfoglalja helyét övéi között.

A fény átváltoztatja a földre boruló, nyomorúságos testet: a tékozló fiú arca majdnem láthatatlan, apja keblébe rejt, és lábai, ezek a püf-fedt, vérző, kisebesedett lábak, amelyek a világ útjait bejárták, összeszedvén a rossz utak porát és sarát, vallanak a fáradt test összes megpróbáltatásáról.

A tékozló fiú nem azért tért haza, hogy az örökölt pénzt követelje. Mindazt, ami anyagi, már elhajította, szétszórta a szélben, mert mindennek, ami mulandó, el kell múlnia, és az időnek le kell rombolnia mindazt, ami pusztulásra van ítélve. A hosszú és szenvedéssel teli út után az otthon biztonságát, gyengédségét és nyugalmát kéri csak atyjától. ...S az atya erősen szorítja magához az elveszett fiút, aki mindent visszautasított, mindent elveszített és most a feloldozásban bízva, hittel eltelve, üres kézzel jött elé.

Rembrandt van Rijn – a leideni molnár fia, akit az utókor a „festők

fejedelmének” nevezett – a maga korában megvalósította Dante és Shakespeare, Michelangelo és Victor Hugo művét, és akárcsak Ők – látnok. Alakja a prófétákéra emlékeztet. Az ő helye az idők, népek

és országok fölé magasodó csúcsok tetején van. Sehová sem tartozik, mert mindenhová tartozik.

RM, Nagyszőlős

Rembrandt: Tékozló fiú

